

Ala xa Masenyi firin nde Annabi Samuweli bε Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila mange singe Sɔlu to faxa, Dawuda naxa a binya ki fanyi ra. A naxa laayidi tongo Sɔlu xa mixie bε, a a mu fe jaaxi yo rabama e ra hali Sɔlu to nu bara findi Dawuda yaxui ra. Na birin a masenxi nε a Dawuda nu wama birafe Ala xa seriye foxo ra.

Yudayakae naxa Dawuda ti mange ra e xun ma, kɔnɔ Isirayila bɔnsɔε naxee nu na kɔɔla ma, nee mu tin. Gere naxa lu Yudaya nun Isirayila tagi. A rapɔnyi Isirayilakae fan naxa tin Dawuda xa findi e xa mange ra.

Dawuda to findi mange ra, a naxa gbata sigade Ala xa saate kankira foxo ra, naxan mu nu soxi Darisalamu sinden. Ala naxa seewa na xa fe ra, a fa saate xiri a tan nun Dawuda bɔnsɔε tagi. A naxa a fala Dawuda bε a mangeya mu bama a bɔnsɔε yi ra abadan.

Dawuda xa yaamari naxa sabati a fanyi ra Isirayila bɔxi ma. A naxa senbe soto a yaxuie xun ma. Kɔnɔ na mangeya sɔɔneya kui, Dawuda naxa fe kobi nde raba. Ala naxa Annabi Natan xεε Dawuda yire, a fa na yunubi nun na yunubi sare masen a bε a fiixe ra. Dawuda to tuubi, Ala naxa dije a ma. Na taruxui findixi masenyi fanyi nan na ibunadama bε, Ala yunubi xafarima ki naxε.

Kɔnɔ yunubi tan fe birin kanama nɛ. Dawuda xa denbaya naxa tɔɔɔ ki fanyi ra. A xa di Abisalomi naxa a matandi, a a keri Darisalamu. A raɲɔnyi, Dawuda naxa gbilen mangɛya ra, kɔnɔ a nu bara tɔɔɔ a gbe ra a xa simaya kui.

Ala xa won mali xaxili fanyi sɔtɔde na taruxui birin kui. Amina.

Ala xa Masenyi firin nde Annabi Samuweli bɛ

Dawuda Sɔlu xa faxɛ kolonfe

¹ Sɔlu faxa xanbi, Dawuda naxa gbilen Sikilaga kelife Amalɛkikae bɔnbɔde. A naxa lu naa xi firin.

² A xi saxan nde, xɛmɛ nde naxa fa keli Sɔlu yire. A nu bara a xa donma ibɔɔ a ma, a bendɛ so a xunyi ma sunnun fe ma. A to so Dawuda yire, a naxa a xinbi sin a bun ma binyɛ kui.

³ Dawuda naxa a maxɔrin, «I kelixi minden?» A naxa a yaabi, «N nan n gixi Isirayila xa gali nan ya ma.»

⁴ Dawuda naxa a fala a bɛ, «Munse dangixi naa? Na tagi raba n bɛ.» A naxa a yaabi, «Isirayilakae bara e gi gere ma. Mixi gbegbe bara faxa e ya ma. Hali Sɔlu nun a xa di xɛmɛ Yonatan bara laaxira.»

⁵ Dawuda naxa a fala xɛmɛ bɛ, naxan nu dentɛgɛ safe a bɛ, a naxɛ, «I tan a kolonxi di, a Sɔlu nun a xa di xɛmɛ Yonatan bara laaxira?»

⁶ A naxa a yaabi, «N Sɔlu li Gilibowa geya nan fari a maxɔnɔxi a ɲaaxi ra. A nu wama a yɛtɛ faxafe tanbɛ ra, barima Filisita sɔori soe ragie nu bara a raxɛten.

⁷ A to n to, a naxa n xili. N naxa a ratin.

⁸ A naxe, <Nde na i tan na?> N naxa a yaabi, <Amalekika nde nan n na.>

⁹ A naxa a fala n be, <N mu gexi faxade, i xa n mali n xa faxa.>

¹⁰ Na kui n naxa a faxa, barima n na kolon, a mu kisima feo. N naxa fa a xa mange tonxuma nun a xa belexe rasoe ra i tan n marigi xon ma.»

¹¹ Dawuda nun a xa mixie naxa e xa donmae iboo sunnunyi kui na dentegge xa fe ra.

¹² E naxa Solu, a xa di xeme Yonatan, nun Alatala xa pama Isirayila bonsoe xa jonfe raba, naxee faxaxi gere kui. E naxa wa, e naxa sun han nunmare nee xa fe ra.

¹³ Dawuda naxa na xeme maxorin, naxan fa dentegge sa a be, «I keli minden?» A naxa a yaabi, «Xone Amalekika xa di nan n na.»

¹⁴ Dawuda naxa a maxorin, «I tan mu gaaxu Ala xa Mixi Sugandixi faxade?»

¹⁵ Dawuda naxa a xa soori nde xili, a a yamari, «Yi xeme faxa!» A naxa na raba.

¹⁶ Dawuda naxa a fala na Amalekika be, «I to a fala a i bara Ala xa Mixi Sugandixi faxa, i bara i yete xun nakana. A lanma i xa faxa.»

¹⁷ Dawuda naxa yi suuki sebe Solu nun a xa di xeme Yonatan xa fe ra,

¹⁸ a fa yamari fi Yudayakae xa a xaran. A xili ne «Xali xa suuki.» A sebe xi Yasari xa buki kui.

¹⁹ «Isirayila, wo xa mange xungbe bara laaxira geya fari,

soori fanyie bara faxa.

²⁰ Wo naxa na fala Gati taa kui, wo naxa na xibaaru masen Asikalon taa kui, alako Filisita di ginne naxa fa seewa,

alako e tan sunnataree xa di ginεε naxa fa
 ηεlexin.

21 Gilibowa geyae, tune nun xini naxa bira wo
 ma,
 wo xa xεε naxa fan,
 barima mangε Solu xa kanke makantase bara
 yaagi soto naa,
 ture yo mu soma a ma sɔnɔn!»

22 «Yonatan xa xali bara sɔori xungbee faxa,
 Solu xa tanbe xa wali bara sɔɔneya.

23 Solu nun Yonatan naxee nu rafanxi mixie ma
 e xa simaya kui,

e birin fa faxa loxoε keren.

E nu xulun dangi sεgεε ra.

E senbe nu gbo dangi yetεε ra.

24 Isirayila di ginεε, wo xa wa Solu xa fe ra,
 naxan nu dugi fanyie ragoroma wo ma,
 naxan nu xεema fima wo ma xunmasee ra.»

25 «Korogbae bara faxa gere kui.

Yonatan bara laaxira wo xa geyae fari.

26 Yonatan ngaxakerenyi, n sunnunxi i xa fe ra.

I xa fe nu xɔrɔxɔ n ma!

I xa xanunteya nu na n be dangi ginεε xa
 xanunteya ra.

27 Korogbae bara faxa gere kui.

Geresosee bara kana.»

2

Mangε firin

1 Na to dangi, Dawuda naxa Alatala maxɔrin,
 a naxε, «N xa te Yuda taa nde kui?» Alatala
 naxa a yaabi, a naxε, «Iyo.» Dawuda man naxa

a maxorin, «Yuda taa mundun?» Alatala naxa a yaabi, «Hebiron boxi.»

² Na kui Dawuda naxa te naa a nun a xa ginε firinyie: Axinowama Yisireelika nun Nabali Karemeleka xa ginε fori Abigayili.

³ Dawuda naxa a foxirabiree nun e xa den-bayae xanin a xun ma. E naxa sa sabati Hebiron boxi.

⁴ Yuda xemee naxa e malan Hebiron, e fa Dawuda findi Yuda bonsœe mange ra. Dawuda to a kolon a Yabesi Galadi xemee nu bara Solu ragata,

⁵ a naxa xerae xee e xon ma, e xa sa a fala e be, «Ala xa wo baraayi wo xa hinne xa fe ra wo naxan masenxi Solu be a xa maragate kui.

⁶ Alatala xa hinne wo ra, a xa lu wo seeti ma. N fan hinnema ne wo ra na xa fe ra.

⁷ Wo limaniya tongo, wo senbe soto, barima wo marigi Solu bara faxes, Yuda bonsœe bara n tan sugandi e xa mange ra.»

⁸ Na temui, Solu xa soorie xa mange Abeneri nu bara Solu xa di Isiboseti xanin Maxanayimi.

⁹ A naxa a findi Asuri, Yisireeli, Efirami, nun Isirayila birin mange ra.

¹⁰ Solu xa di Isiboseti nu bara je tongo naani soto, a findixi mange ra temui naxe Isirayila xun ma. A naxa e yamari je firin bun ma. Konɔ Yuda bonsœe tan naxa lu Dawuda xa mangeya bun ma.

¹¹ Dawuda naxa Yuda bonsœe yaamari je solofere kike senni Hebiron kui.

¹² Neri xa di Abeneri nun Solu xa di Isiboseti xa mixie naxa keli Maxanayimi sigafe ra Gabayon.

¹³ Seruya xa di xeme Yowaba nun Dawuda xa soorie naxa e li Gabayon ye yire. E naxa ti seeti, booree naxa ti naakiri ma.

¹⁴ Abeneri naxa a fala Yowaba be, «Won ma soori ndee xa e boore gere won ya tode ra.» Yowaba naxa tin na ra.

¹⁵ Xeme fu nun firin naxa keli Bunyamin nun Solu xa di Isiboseti xa mixie ya ma. Xeme fu nun firin naxa keli Dawuda xa mixie ya ma. E naxa ti e boore kanke.

¹⁶ Birin naxa a gerefafa suxu a xunyi ma, a santidegema raso a furi kui. E birin naxa faxa temui keren. Na kui e naxa menni xili sa Xelekati Asurin, naxan nu wama a falafe e xa xui ra «Santidegema yire.»

¹⁷ Na loxo Dawuda xa mixie naxa Abeneri nun Isirayila mixie bonbo a jaaxi ra.

¹⁸ Seruya xa di saxanyie nu na na gere kui: Yowaba, Abisayi, nun Asaheli. Asaheli to xulun alo xeli,

¹⁹ a naxa bira Abeneri foxo ra a xoxoxe ra.

²⁰ Abeneri naxa a ya rafindi a ma, a a maxarin, «I tan nan a ra Asaheli?» Asaheli naxe, «Iyo, n tan nan a ra!»

²¹ Abeneri naxa a fala a be, «I xa bira soori gbete foxo ra. I xa na faxa, i noma na xa geresose tongode i yete be.» Kono Asaheli mu tin gbilende a foxo ra.

²² Abeneri man naxa a fala Asaheli be, «N lu na. Xa n i faxa, n munse falama i taara Yowaba be?»

²³ Kono Asaheli mu tin. Na nan a niya, Abeneri naxa a soxo a furi ma, a xa tanbe fa mini a xanbi ra, a faxa keren na. Na dangi xanbi, naxan yo ne dangima Asaheli faxade ra, fo a ti naa.

²⁴ Yowaba nun Abisayi naxa bira Abeneri fɔxɔ ra, han soge dula tɛmɔi, e fa so Ama geya yire, Giyaxa ya tagi, Gabayon gbengberenyi kira ra.

²⁵ Bunyamin bɔnsɔɛ sɔɔrie naxa ti gere ki ma Abeneri xanbi ra geya fari.

²⁶ Abeneri naxa a fala Yowaba bɛ, «Santidegema faxɛ nan tun tima? I mu a kolon a na rapɔnma fe naaxi nan ma? I xa yaamari fi i xa mixie xa gbilen e ngaxakerenyie fɔxɔ ra.»

²⁷ Yowaba naxa a yaabi, «N xa a fala i bɛ Ala ya xɔri. Xa i tan xa mu wɔyɛn nu, muxu birama nɛ wo fɔxɔ ra han gɛɛsɛgɛ.»

²⁸ Na tɛmɔi, Yowaba naxa ferɛ fe, alako a xa sɔɔrie xa gbilen Isirayilakae fɔxɔ ra. Gere dan na ki nɛ.

²⁹ Abeneri nun a xa mixie naxa e jɛrɛ kɔɛ birin na, e dangi Araba bɔxi ra, e Yurudɛn xure giri, e dangi Bitiron na, e sa so Maxanayimi.

³⁰ Yowaba to gbilen Abeneri fɔxɔ ra, a naxa a xa mixi birin malan. Asahɛli nun mixi fu nun solomanaani nu baxi Dawuda xa mixie ra na gere xa fe ra.

³¹ Kɔnɔ Dawuda xa mixie nu bara Bunyaminka mixi kɛmɛ saxan tongo senni faxa, naxee nu na Abeneri fɔxɔ ra.

³² E naxa Asahɛli fure xanin e xun ma, e sa a ragata a benbae xa gaburi Bɛtɛlɛɛmu. Yowaba nun a xa mixie naxa e jɛrɛ kɔɛ birin na, e sa so Hebron subaxe ma.

3

*Sɔlu nun Dawuda xa mixie
(Yudaya Mangɛ I 3:1-4)*

¹ Gere bu ne ki fanyi ra Dawuda xa mixie nun Solu xa mixie tagi, Dawuda senbe nu gboma, Solu xa mixie tan senbe nu xurunma.

² Dawuda xa die nan ya naxee barixi Hebron. A xa di singe findixi Aminon nan na, Axinowama Yisireelika naxan bari a be.

³ A xa di firin nde findixi Kileyaba nan na, Nabali Karemeleka xa gine Abigayili naxan bari a be. A xa di saxan nde findixi Abisalomi nan na, Gesuri mange xa di gine Talamayi, Maaka naxan bari a be.

⁴ A xa di naani nde findixi Adoniya nan na, Hagi naxan bari a be. A xa di suuli nde findixi Sefataya nan na, Abitali naxan bari a be.

⁵ A xa di senni nde findixi Yitireyami nan na, a xa gine Egela naxan bari a be. Dawuda xa die nan na ki naxee bari Hebron.

⁶ Solu xa mixie nun Dawuda xa mixie nu na gerefe temui naxe, Abeneri nu katama senbe sotode Solu xa mixie ya ma.

⁷ Solu xa konyi gine nde nu na naxan xili Risipa, Aya xa di gine. Isiboseti naxa Abeneri maxarin, «Munfe ra i biraxi n baba xa konyi gine foxo ra?»

⁸ Abeneri naxa xono Isiboseti ma na woyenyi xa fe ra, a fa a yaabi, «Pe, bare nan n na Yudaya boxi ma? N fe gbegbe rabaxi ne i bonsoe be, i baba xa denbaya be, nun i baba booree be. I baba xa xanunteya xa fe ra, n mu tin i sode Dawuda yi ra. Kono yakosi i fa n kalamuxi yi gine nan ma fe ra?»

⁹ Ala xa n makiiti a paaxi ra, xa n mu fe birin naba alako Dawuda xa fe xa kamali, alo Alatala a laayidixi a be ki naxe,

¹⁰ a xa mangeya ba Sölu yi ra, a fa Dawuda xa mangeya mabanban Yudaya böxi ma, kelife Dana han Beriseeba.»

¹¹ Isiboseti mu suusa a yaabide wöyən keren na, barima a gaaxuxi a ya ra.

¹² Abeneri naxa xərae xəe Dawuda ma, e xa sa a fala a be a tan xili ra, «Nde gbe na yi böxi ra?» E man xa sa a fala a be, «Won xa saata, n xa i mali Isirayila birin ya xa rafindi i ma.»

¹³ Dawuda naxa a yaabi, «Awa, won xa saate xiri, kəno n mu wama i xa fa n yire n ma gine Mikali xanbi, Sölu xa di gine.»

¹⁴ Dawuda naxa xərae xəe Sölu xa di Isiboseti ma, a falafe ra, «N ma gine rasanba n ma be, n naxan xa kote döxo Filisitaka soli keme ra.»

¹⁵ Na kui Isiboseti naxa sa a ba a xa məri Palatiyeli yi ra, Layisa xa di.

¹⁶ A xa məri naxa bira a föxo ra han Baxurimi a wama, kəno Abeneri naxa a fala a be, «Gbilen i xonyi.» Palatiyeli naxa gbilen.

¹⁷ Abeneri nun Isirayila forie naxa e boore to. A naxa a fala e be, «Singe wo nu wama ne Dawuda xa findi wo xa mangə ra.

¹⁸ A lanma wo xa a raba yakösi, barima Alatala a fala ne a xa fe ra, «N nan ma pama bama ne Filisitakae nun a yaxuie birin yi ra n ma konyi Dawuda nan saabui ra.»»

¹⁹ Abeneri naxa wöyən Bunyamin bönsöe fan be. Na dangi xanbi, a naxa siga Hebiron a falafe ra Dawuda be Isirayilakae nun Bunyamin bönsöe naxan natexi.

²⁰ Abeneri to siga Dawuda yire Hebiron, a tan nun mixi möxöpen, Dawuda naxa xulunyi ti a tan nun a xa mixie be.

21 Abeneri naxa a fala Dawuda be, «N marigi, tin n xa siga Isirayila birin xun lan, alako wo xa saate xiri, birin xa lu i xa mangeya bun ma, alo i wama a xonma ki naxe.» Dawuda naxa tin Abeneri xa masenyi ra, a naxa a lu a xa siga bojesa kui.

22 A mu bu, Yowaba nun Dawuda xa soorie naxa fa see ra e naxee soto gere nde kui. Abeneri mu nu na Dawuda yire Hebron, barima Dawuda nu bara a bejin bojesa kui.

23 Yowaba nun a xa soorie naxa a kolon Neri xa di Abeneri nu bara fa mange yire, a man fa siga bojesa kui.

24 Yowaba naxa siga mange yire, a a fala a be, «I munse rabaxi Abeneri to fa i yire? I a luxi munfe ra a xa siga bojesa kui?»

25 I mu a kolon Neri xa di Abeneri faxi i madaxude nun i rabende ne?»

26 Yowaba to keli Dawuda yire, a naxa mixie xee Abeneri foxo ra Sira ye kundi yire. E naxa fa a ra, konon Dawuda mu nu fefe kolon.

27 Abeneri to gbilen Hebron, Yowaba naxa a mabendun a gundo ki ma taa naade ra, alo a ne wama e xa e boore to. A naxa a soto fine ra a furi ma menni a xunya Asaheli gbejoxofe ra. Abeneri faxesa na ki ne.

28 Dawuda to na fe kolon, a naxa a fala, «Ala ya xori, Abeneri xa faxe mu findixi n ma kote ra, a mu findixi n ma mangeya xa kote ra.

29 Yi faxe kote na Yowaba nun a bonsoe nan xun ma! Kundi fure xa lu a bonsoe mixi ndee ma abadan, xa na mu a ra, maben fure, faxe jaxi, ka kaame.»

³⁰ Yowaba nun a taara Abisayi Abeneri faxa na ki ne, e xunya Asaheli xa fe ra, naxan faxa gere kui Gabayon.

³¹ Dawuda naxa a fala Yowaba nun a xa soorie be, a naxe, «Wo xa wo xa donmae iboo sunnunyi kui, wo xa nonfe dugi ragoro wo ma Abeneri xa faxe xa fe ra.» Mange Dawuda naxa Abeneri fure mati gaburi de ra.

³² E naxa Abeneri ragata Hebiron. Mange Dawuda naxa wa a xui itexi ra, a nun jama birin.

³³ Mange naxa yi suuki ba a be, a naxe,
«Abeneri lan ne nu a xa faxa alo matandila nde?

³⁴ I belexee mu nu xirixi,

i sanyie fan mu nu xirixi!

I faxaxi ne, alo mixi tinxintare nde naxan jaxankatama.»

³⁵ Nama birin naxa wa Abeneri xa fe ra. Dawuda xa mixie to wa a xa a dege, Dawuda naxa a kali, a naxe, «Ala xa n xun nakana a jaaxi ra xa n nan n degema beemanu soge dulama temui naxe.»

³⁶ Nama to Dawuda xa woyenyi me, na naxa rafan e ma. Mange Dawuda xa fe nu jama kenema.

³⁷ Nama birin naxa a kolon a Neri xa di Abeneri mu faxa mange xa yaamari xa ma.

³⁸ Mange naxa a fala a xa mixie be, a naxe, «N xa a fala wo be, to kuntigi xungbe bara faxa Isirayila.

³⁹ Hali n to findixi wo xa mange sugandixi ra, n senbe bara xurun Seruya xa die ya i. Ala xa e xa wali jaaxi sare ragbilen e tan tinxintaree ma.»

4

Isiboseti xa faxe

¹ Solu xa di Isiboseti to a me, a Abeneri bara faxa Hebron, limaniya naxa ba a yi, Isirayilakae fan naxa kontofili folo.

² Soori mange firin nu na Solu xa di yi ra. Keren nu xili Baana, boore nu xili Rekabu. Rimon Beerotika xa di xeme nan nu e ra. Beerotikae nu na Bunyamin bonsoe ya ma,

³ barima e e gixi ne, e sa doxo Gitayimi. Han to, e sabatixi menni ne.

⁴ Di mabenxi keren nu na Solu xa di Yonatan yi ra. A je suuli nan nu a ra, Solu nun Yonatan faxa temui naxe Yisireeli. Gine naxan nu xipe fima a ma, na naxa a tongo, a xa a gi. Na gbata kui, gine naxa bira, na di sanyi naxa maxono, a maben. Na di nu xili ne Mefiboseti.

⁵ Rimon xa di xeme Rekabu nun Baana naxa siga Isiboseti xonyi yanyi tagi. Isiboseti nu saxi, a nu a xife.

⁶ E naxa so banxi kui, alo e nu na donse nan fenfe, kono e naxa so Isiboseti yire, e fa a furi soxo a xa faxa a xa sade ma. E to ge na rabade, Rekabu nun a taara Baana naxa e gi.

⁷ E nu bara so Isiboseti xa banxi kui, e fa a li a saxi a xa sade ma a xa konkoe kui. E to ge a soxode, e a faxa, e naxa a xunyi bolon, e a xanin e xun ma. E naxa e jere koe birin na Araba kira xon ma.

⁸ E naxa Isiboseti xunyi xanin Dawuda xon ma Hebron, e fa a fala, «Mange, Isiboseti xunyi nan yi ki, Solu xa di xeme, i yaxui naxan nu wama i faxafe. N marigi, Alatala bara i gbepoxo Solu bonsoe ma to.»

⁹ Dawuda naxa Rimɔn Beerotika xa die Rekabu nun Baana yaabi, «N bara n kali Alatala ra, naxan n natanga tɔɔre birin ma, n xa nondi fala wo be.

¹⁰ Mixi nde to a fala n be, a mangɛ Solu bara faxesa, na kanyi ɲɔɲɔ nu a ma, a a xibaaru fanyi nan ibaxi n be. Kɔnɔ n tan bara yaamari fi, e xa a suxu, e a faxesa Sikilaga taa kui. A xa xibaaru sare nan na ki!

¹¹ Mixi kobie na tinxintɔe nde faxesa a xa banxi kui, han a xa sade ma, a mu lan xe e fan xa na nii sare fi? N mu lan xe n xa na mixie xa fe ɲɔn yi dunɪna ma?»

¹² Dawuda naxa a xa sɔɔrie yamari, e xa e faxesa. E naxa e belexee nun e sanyie bolon, e sa e furee singan Hebiron ye yire. Kɔnɔ e naxa Isiboseti tan xunyi tongo, e a ragata Abeneri xa gaburi kui Hebiron.

5

Dawuda findife Isirayila mangɛ ra (Yudaya Mangɛ I 11:1-3)

¹ Isirayila bɔnsɔe birin naxa fa Dawuda yire Hebiron, e fa a fala a be, «Won birin bɔnsɔe keren.

² Solu xa mangɛya bun ma, i tan nan nu Isirayila rapɛrɛma e xa geree kui. Alatala a masenxi ne i be, «I tan nan mɛɛnima n ma ɲama Isirayila ma, i tan nan findima e xa yarerati ra.»

³ Na kui, Isirayila fori birin to fa mangɛ Dawuda yire Hebiron, e nun Dawuda naxa saate xiri Ala ya xori. Forie naxa ture nde sa Dawuda

xunyi ma tɔnxuma ra a e bara a sugandi a xa findi Isirayila mange ra.

⁴ Dawuda xa simaya nu bara ɲe tongo saxan li na temui. A xa mangeya bu ne ɲe tongo naani.

⁵ A ɲe solofere kike senni nan naba mangeya ra Hebron Yuda bɔnsɔe xun ma. A ɲe tongo saxan nun saxan nan naba mangeya ra Darisalamu Isirayila nun Yuda bɔnsɔe xun ma.

⁶ Mange Dawuda nun a xa sɔorie naxa siga Darisalamu alako e xa Yebusukae gere, naxee nu sabatixi menni. Mennikae naxa a fala Dawuda be, «I mu soma be feo. Hali dɔnxuie nun mabenyeie nɔma i keride!» E ɲɔxɔ a ma a Dawuda mu nɔma sode naa.

⁷ Kɔnɔ Dawuda naxa nɔ e ra, a Siyoni taa senbe yire masɔɔ. Na nan a toxi, na taa xili falama «Dawuda xa taa.»

⁸ Na lɔxɔe Dawuda naxa a fala, «Naxan wama yi Yebusukae masɔɔfe, fo a xa so ye yire bɔxi nan bun ma. Na kui a nɔma Dawuda yaxuie ra naxee luma alɔ mabenyeie nun dɔnxuie!» Na nan a ra, mixie nu a falama a dɔnxui nun mabenyeie mu soma mange xa banxi kui.

⁹ Dawuda to nɔ e ra, a naxa sabati na yire makantaxi kui, a fa na xili sa «Dawuda xa taa.» A naxa a rabilinyie birin ti, kelife Milo han taa mabiri.

¹⁰ Dawuda senbe nu gboma nan tui, barima Alatala Senbema nu na a seeti ma.

¹¹ Tire mange Xirami naxa mixie xee Dawuda yire. E naxa sediri wuri, banxi banbanyie, nun geme masolie rasanba a ma, alako e xa mange banxi ti a be.

¹² Dawuda nu a kolon, a Alatala nan a tixi mangɛ ra Isirayila xun ma, a xa mangɛya xa sabati Alatala xa pama Isirayila xa fe ra.

¹³ Dawuda to keli Hebiron, a naxa konyi ginɛɛ nun ginɛ gbɛtɛɛ soto Darisalamu, naxee bara die bari a bɛ.

¹⁴ Na die xili nan yi ki, naxee barixi a bɛ Darisalamu: Samuwa, Sowa, Natan, Sulemani,

¹⁵ Yibixari, Elisuwa, Nefegi, Yafiya,

¹⁶ Elisama, Eliyada, Elifeleti.

¹⁷ Filisitakae to a mɛ, a e bara Dawuda sugandi Isirayila mangɛ ra, e birin naxa siga sɛnbɛ ra a fɔxɔ ra, kɔnɔ Dawuda to a mɛ, a fa goro a xa yire makantaxi.

¹⁸ Filisitakae naxa fa, e naxa so Refa gulunba kui.

¹⁹ Dawuda naxa Alatala maxɔrin, a naxɛ, «A lanma n xa siga Filisitakae gerede? I e sama nɛ n sagoe?» Alatala naxa a yaabi, «Siga, n e sama nɛ i bɛlɛxɛ.»

²⁰ Na kui Dawuda naxa siga, a e bɔnbɔ Baali Perasimi. A naxa a fala, «Alatala bara n yaxuie bɔnbɔ n ya ra, alɔ ye naxan bɔnbɔma xare ra diki ibɔɔma tɛmɛi naxɛ.» Na yire xili sa Baali Perasimi na nan ma.

²¹ Filisitakae naxa e xa kuyee lu mɛnni. Dawuda nun a xa mixie naxa nee birin xanin.

²² Na dangi xanbi Filisitakae man naxa te, e sa so Refa gulunba kui.

²³ Dawuda to Alatala maxɔrin, a naxa a yaabi, «I naxa te e ya ra de. I xa i mabilin e xanbi ra nɛ, i din e ra fɔtɔnyi ya ra.

²⁴ I na sanyi xui me wurie kon na temui naxe, i siga keren na Filisitakae foxo ra, barima a lima Alatala bara mini i ya ra e bonbode.»

²⁵ Dawuda naxa a raba, alo Alatala a falaxi a be ki naxe. A naxa Filisitakae bonbo, kelife Geba ma han Geseri.

6

Saats kankira tunufe Darisalamu (Yudaya Mangɛ I 13:4-14, 15:25-16:3)

¹ Dawuda man naxa Isirayila soorie malan, e konti naxa siga mixi wulu tongo saxan.

² E naxa siga Bale Yuda, Ala xa kankira tongode, Alatala xili falama naxan xun, Alatala Senbema magoroxi naxan ma malekee masolixie tagi.

³ E naxa Ala xa kankira doxo sareti neene nde fari, e fa e jere a seeti ma kelife Abinadabo xonyi geya fari. Abinadabo xa di xeme Usa nun Axiyo nan nu sareti neene raperefe.

⁴ E naxa a rapere kelife Abinadabo xonyi geya fari. Axiyo nu jerefe sareti ya ra, Ala xa kankira nu na naxan fari.

⁵ Dawuda nun Isirayila nama nu na Alatala matoxofe maxase moli birin na. Maxase wuri daaxie nun kora moli ndee nu na e yi ra.

⁶ E to Nakon xa lonyi li, ningee naxa wa birafe. Na kui Usa naxa a belexe itala, a Ala xa kankira suxu.

⁷ Alatala naxa xono a ma a xa na karinyi ma, a fa a sonto Alatala xa kankira fe ma.

⁸ Dawuda naxa xono Alatala Usa faxafe ra. E naxa na yire xili sa Peresi Usa. Naa xili falama na ki ne han to loxo.

⁹ Dawuda naxa gaaxu Alatala ya ra na loxoε, a a fala, «Alatala xa kankira fa soma n tan xonyi di?»

¹⁰ A naxa nate tongo a a mu lanma a xa a raso a xa taa kui sinden, a xa a xanin Obedo Edon Gatika xonyi.

¹¹ Alatala xa kankira naxa lu menni han kike saxan. Na waxati bun ma, Alatala naxa baraka sa Obedo Edon nun a xa mixi birin ma.

¹² E naxa sa na dentege mange Dawuda be. E naxe, «Alatala bara duba Obedo Edon xa foxe be Alatala xa kankira xa fe ra.»

Na kui Dawuda naxa siga Obedo Edon xonyi, a sa Alatala xa kankira tongo, a a xanin seewe ra a xa taa kui.

¹³ Kankira xaninyie to santongo senni raba, Dawuda naxa tuura nun ninge borogexi ba serexe ra.

¹⁴ Dawuda nu na fare boronfe a senbe birin na Alatala ya i, dugi fiixe ragoroxi a ma.

¹⁵ Dawuda nun Isirayila jama naxa na kankira rasiga Darisalamu, e nu Alatala matoxo sarae fe xui ra.

¹⁶ E nu kankira rasoma Dawuda xa taa kui temui naxe, Solu xa di gine Mikali nu tixi wunderi ra. A to Dawuda to fare boron na, Ala xa kankira ya ra, a bope naxa rapaaxu a ma.

¹⁷ E naxa Alatala xa kankira doxo kiri banxi bun ma Dawuda nu naxan tixi a be. Na temui Dawuda naxa serexe gan daaxie nun xanunteya serexee ba.

¹⁸ A to ge na serexee bade, a naxa duba jama be Alatala Senbema xili ra.

¹⁹ A naxa taami keren, tamaree, nun xore maniyee fi gine nun xeme birin ma, e fa gbilen e

xonyi.

²⁰ Dawuda to gbilen a xonyi, a xa sa duba a xa denbaya be, Mikali naxa a ralan, a a fala a be, «I tan, Isirayila mange, i tan nan fare boronfe i mageli ra i xa konyie nun e xa ginεe ya i yi ki, alo segetala xurutare nde, i mu yaagi?»

²¹ Dawuda naxa a yaabi, a naxe, «N a rabaxi Alatala nan be, naxan n sugandi, a n nafisa i baba nun a bonsɔε birin be, a n findi a xa pama Isirayila mange ra. N matɔxɔε nan tife Alatala be.

²² N bara tin nde xa sa na fari, n man xa n yete magoro a be. Na konyi ginεe i naxee xa fe fala, nee fan n binyama ne.»

²³ Na na a ra, Solu xa di ginε Mikali mu di yo bari a xa simaya kui.

7

Ala xa laayidi Dawuda be (Yudaya Mange I 17:1-27)

¹ Mange Dawuda to ge sabatide a xa mange banxi kui, a yaxui naxee birin a rabilinyie naxa lu a bun ma Alatala saabui ra,

² a naxa a fala Annabi Natan be, a naxe, «A mato ba, n tan sabatixi sediri wuri banxi fanyi nan kui yi ki, kɔnɔ Ala xa seede kankira tan na kiri banxi nan bun ma.»

³ Natan naxa mange yaabi, a naxe, «Naxan birin na i bɔne ma, a birin naba, Alatala na i foxɔ ra.»

⁴ Na kɔε ra, Alatala naxa a masen Natan be,

⁵ «Siga, a fala n ma konyi Dawuda be, <Alatala yi nan masenxi, a n xa a fala i be, «I tan nan banxi tima n be n sabatima dennaxe?»

⁶ Kabi n naxa Isirayila ramini Misira, han to, n mu lu banxi kui. N bara n jere n ma hɔrɔmɔlingira kui naxan findixi kiri banxi ra.

⁷ N jere naxan birin naba n nun Isirayila bɔnsɔɛ ra, n mu a fala n ma mixi sugandixi yo be, munfe ra i mu banxi ti n be sediri wuri ra?»»

⁸ «I xa a fala n ma konyi Dawuda be, <Alatala Senbema xa masenyi nan yi ki: N tan nan i tongo xuruse demadon wali kui, n i findi n ma jama Isirayila mange ra.

⁹ N bara i kanta i xa jere birin kui, n bara i yaxui birin sɔntɔ. Yakɔsi n i findima ne xili xungbe kanyi ra dunipa kuntigie ya ma.

¹⁰ N bɔxi fima n ma jama Isirayila jama ma e sabatima dennaxe, e fa lu bɔjɛsa kui abadan. Mixi kobi mu e tɔɔrɔma sɔnɔn alɔ temui dangixi.

¹¹ Keli n kiitiseae dɔxɔ temui naxe n ma jama Isirayila xun na, han ya n i yaxui birin safe ne i sagoe.»»

«<Alatala xa masenyi nan ya: Alatala yati bɔnsɔɛ fima ne i ma.

¹² I xa simaya na kamali, i fa i benbae li aligiyama, n a niyama ne i xa di xa findi mange ra i jɔxɔɛ ra, n fa a xa mangeya mabanban.

¹³ A fama n ma hɔrɔmɔbanxi tide, n a xa mangeya mabanbanma ne abadan.

¹⁴ N findima a baba nan na, a fan findi n ma di ra. A na ba n ma kira xɔn ma, n a paxankatama ne mixie saabui ra.

15 Kɔnɔ n ma hinne mu bama a ma, alɔ n a ba Solu ma ki naxe, n naxan igoroxi i ya i.

16 I bɔnsɔɛ nun i xa mangɛya mabanbanma nɛ abadan, i xa kibanyi dɔxɔma nɛ temui birin.»»

17 Natan naxa Ala xa masenyi birin dentɛɛ Dawuda bɛ.

18 Na dangi xanbi, mangɛ Dawuda naxa a magoro Alatala ya i, a a masen a bɛ, «N Marigi Alatala, munfe ra i n tan nun n xabilɛ xa fe itexi yi ki?

19 I man bara a fala e xa fe fama itede yare. N Marigi Alatala, i darixi na mɔoli raba ra Adama di nan bɛ?

20 N tan Dawuda, i xa konyi, n nɔma munse falade i bɛ? I n bɔnɛ birin kolon.

21 I bara yi fe xungbe raba i xa laayidi nun i janige xa fe ra, i fa a masen n tan i xa konyi bɛ.

22 N Marigi Alatala, i senbɛ gbo, i maniyɛ mu na. Ala gbɛtɛ yo mu na bafe i tan na. Muxu na nan mexi muxu tuli ra.

23 Bɔnsɔɛ mundun na yi dunɔna ma naxan luxi alɔ Isirayila bɔnsɔɛ, i xa pama sugandixi? I tan Ala bara na si kerenyi xun sara i yɛtɛ bɛ, e fa findi matɔxɔɛ ra i bɛ. I tan bara kaabanakoe raba e bɛ, i fa sie nun e xa alae keri i xa pama ya ra, i naxan xun saraxi Misira.

24 I bara senbɛ so i xa pama Isirayila yi ra, alako a xa findi i xa pama ra abadan, i fan xa findi e Marigi Ala ra.»

25 «Yakɔsi, n Marigi Alatala, i xa i xa laayidi rakamali n bɛ. I naxan fala n xabilɛ xa fe ra, i xa na ragiri abadan.

26 I xili xa ite abadan! Mixie xa a fala, «Alatala Senbema findixi Isirayila Marigi nan na! I xa

senbe fi i xa konyi Dawuda bõnsõe ma!›

²⁷ I tan yati, Isirayila Marigi Alatala Senbema, i bara a masen n be, ‹N bõnsõe fima ne i ma.› Na nan a ra, n tan i xa konyi bara limaniya sõtõ n xa yi maxandi ti i ma.

²⁸ Yakõsi, n Marigi Alatala, i tan nan na Ala ra. Nõndi nan i xa masenyi ra. I bara i xa hinne masen n be.

²⁹ Yakõsi, baraka sa n xabile ma, alako e xa ti i ya tode ra abadan. I tan, n Marigi Alatala, i tan nan wõyenxi. I xa masenyi nan a niyama n bõnsõe baraka sõtõma abadan.»

8

Dawuda geree geenife (Yudaya Mangẽe I 18:1-17)

¹ Na birin dangi xanbi, Dawuda naxa Filisita-kae bõnbõ, a e lu a xa yaamari bun ma.

² A naxa Mowabakae fan bõnbõ. Mixi naxee suxu, a naxa nee itaxun dõxõ saxan, a fa dõxõ firin faxa. Mowabakae naxa lu Dawuda xa nõe bun ma, e nu fa duuti fi a ma.

³ Dawuda to gere ti Efirati xure longori, a naxa Rexobo xa di Hadadeseri bõnbõ, naxan findixi Soba mangẽ ra.

⁴ Dawuda naxa Hadadeseri xa soe ragi mixi wulu keren kemẽ solofere suxu, a nun sõõri mixi wulu mõxõnen. A naxa soe birin san fase raxaba, bafe soe kemẽ jõndõn a naxee ragata a yete be.

⁵ Aramikae naxa keli e xõnyi Damasi, e xa Hadadeseri Soba mangẽ mali, kõnõ Dawuda naxa e xa mixi wulu mõxõnen nun firin sõtõ.

⁶ Na kui Dawuda naxa a xa sɔorie rasabati Damasi, Aramikae fa lu a xa yaamari bun ma, e duuti fi. Alatala nu Dawuda xun nakelima yire birin.

⁷ Dawuda naxa kanke makantase xεεma daaxi gbege ba Hadadeseri xa mixie yi ra, a e xanin Darisalamu.

⁸ A naxa wure gbeeli gbege fan tongo Betaxa nun Berotayi, Hadadeseri xa taae.

⁹ Xamata mange Tohu to a me, a Dawuda bara Hadadeseri xa sɔorie birin bɔnbɔ,

¹⁰ a naxa a xa di Yorami xεε mange Dawuda yire, a xa sa a xεebu, a man xa a tantu Hadadeseri gerefe nun a bɔnbɔfe ra. Yorami naxa a sanba gbeti, xεεma, nun wure gbeeli ra.

¹¹ Mange Dawuda naxa na birin fi Alatala ma. A nu luma na raba ra xεεma nun gbeti birin na a naxan sɔtɔma gere kui a yaxuie yi ra,

¹² alo Aramikae, Mowabakae, Amonikae, Filisitakae, Amalekikae, nun Rexobo xa di Hadadeseri Soba mange.

¹³ Na nan a ra Dawuda naxa xili xungbe sɔtɔ a to Aramikae bɔnbɔ Fɔxe Gulunba, a mixi wulu fu nun solomasaxan sɔntɔ dennaxe.

¹⁴ A naxa a xa sɔorie rasabati Edon bɔxi birin ma. Menni nu na Dawuda xa yaamari nan bun ma, barima Alatala nu xun nakeli fima a ma yire birin.

¹⁵ Dawuda naxa a xa pama Isirayila yamari tinxinyi nun nɔndi ra.

¹⁶ Seruya xa di Yowaba nan nu na Dawuda xa sɔorie xa mange ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mange xa kεedi ragatama ra.

17 Axituba xa di Sadoki nun Abiyatari xa di Aximeleki nan nu na serexedube kuntigie ra.

18 Seraya nan nu na Dawuda xa sebeliti ra. Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xa mange ra. Dawuda xa di xemee fan nu walima e baba xa mangeya kui.

9

Dawuda mɛɛnife Mefiboseti ma

1 Dawuda naxa maxorinyi ti, a naxe, «Solu xabile mixi nde na na, n noma hinnede naxan na Yonatan xa fe ra?»

2 Solu xa konyi nde nu na naxan xili Siba. E to fa a ra Dawuda yire, mange naxa a maxorin, «I tan nan xili Siba?» A naxe, «Iyo mange, n tan nan a ra, i xa konyi di.»

3 Mange naxa a maxorin, «Mixi gbete mu na Solu xabile ya ma n noma hinnede naxan na?» A naxa mange yaabi, a naxe, «Yonatan xa di xemee keren na na, naxan sanyi mabenxi.»

4 Mange naxa a maxorin, «A na minden?» Siba naxa a fala, «A na Amiyeli xa di Makiri xonyi Lodebara taa kui.»

5 Mange Dawuda naxa a xee Amiyeli xa di Makiri fende Lodebara taa kui.

6 Yonatan xa di Mefiboseti, Solu xa mamadi to Dawuda yire li, a naxa a yatagi rafelen boxi ma. Dawuda naxa a xeebu, «Mefiboseti.» Mefiboseti naxa a ratin, «N tan nan ya, i xa konyi di.»

7 Dawuda naxa a fala a be, a naxe, «Hali i mu gaaxu, a kolon n wama hinnefe i ra i baba Yonatan xa fe ra. N Solu xa boxie birin

nagbilenma ne i ma. A xoli n ma i xa i dege n xonyi loxo yo loxo.»

⁸ Mefiboseti man naxa a yatagi rafelen boxi ma, a a fala, «I wama n ma fe fanyi xonma munfer ra? N tide mu dangi hali bare faxaxi nde yati ra.»

⁹ Na temui mange naxa Siba xili, a a fala a be, «N bara Solu nun a xa die xa se birin fi i marigi Yonatan xa di ma.

¹⁰ I tan, i xa die, nun wo xa konyie, wo xa xe sa a be, alako a xa baloe soto. I marigi xa di Mefiboseti fama a degede n xonyi loxo yo loxo.» Di xeme fu nun suuli nun konyi moxonon nan nu na Siba yi ra.

¹¹ Siba naxa a fala mange be, a naxe, «Mange, n i xa yaamari rabama ne alo i a falaxi n be ki naxe.» Dawuda nu bara a fala, a Mefiboseti a degema mange xonyi alo mange xa die a rabama ki naxe.

¹² Di lanma di nde nu na Mefiboseti yi ra, a xili Mike. Siba xa mixie birin nu walima Mefiboseti be.

¹³ Mefiboseti nu sabatixi Darisalamu ne, temui birin a nu a degema mange xonyi ne. A sanyi firinyie nu mabenxi.

10

Dawuda xa xerae Amonikae yire (Yudaya Mang'e I 19:1-19)

¹ Na to dangi, Amonikae xa mange naxa faxa, a xa di Xanun naxa findi mange ra a joxoe ra.

² Dawuda naxa a fala, «N hinnema ne Naxasa xa di Xanun na, alo a baba a rabaxi n tan be ki naxe.» Na kui Dawuda naxa xerae xee, e xa sa

¹² I xa limaniya, i xa senbe so. Won xa gere so won ma mixie nun won Marigi Ala xa taae be. Alatala fama a sago rabade.»

¹³ Yowaba nun a xa soorie to makore Aramikae ra, e naxa e gi a ya ra.

¹⁴ Amonikae to na to, e fan naxa e gi Abisayi ya ra, e so taa kui. Na gere dangi xanbi, Yowaba naxa gbilen Darisalamu.

¹⁵ Aramikae to a to, a Isirayilakae bara e bonbo, e man naxa e senbe birin xunlan.

¹⁶ Hadadeseri naxa Aramika gbetse xili kelife Efirati naakiri ma, e fa Hadadeseri xa soori mange Sobaki li Xelama taa kui.

¹⁷ Dawuda to na kolon, a naxa Isirayilakae birin xunlan, e naxa giri Yuruden xure naakiri ma, e siga Xelama. Aramikae naxa ti Dawuda ya ra, e fa a gere.

¹⁸ Konon Aramikae mu non a ra, e naxa e gi Isirayila ya ra. Dawuda naxa e xa soe rahi wulu tongo naani faha, a nun soori wulu tongo naani. A naxa e xa soori mange Sobaki fan bonbo, a naxa faha menni.

¹⁹ Mange naxee birin nu na Hadadeseri malife, nee to a to Isirayila bara e bonbo, e naxa saate xiri e nun Dawuda ra, e fa lu a xa yaamari bun ma. Kabi na waxati, Aramikae mu suusa Amonikae malide sonon.

11

*Dawuda nun Batiseba
(Yudaya Mangse I 20:1)*

¹ Na je igbilenyi, mangse nu gere tima waxati naxe, Dawuda naxa Yowaba nun Isirayila soorie

χϵϵ Amonikae gereḁe, a nun Raba taa suxude. Kϑnϑ Dawuda tan naxa lu Darisalamu.

² Nunmare nde, Dawuda naxa keli a xa sade ma, a siga a maḁereḁe a xa koore banxi fari. Kelife na yire itexi, a naxa giḁe tofanyi nde to, a na a maxafe.

³ Dawuda naxa mixi nde χϵϵ a xa fe maxorinde. A naxa fa a fala a be, a Eliyami xa di Batiseba nan a ra, naxan dϑxϑxi Uri Xitika xϑn.

⁴ Dawuda naxa mixie χϵϵ, e xa a xili. A to fa, Dawuda naxa a kolon giḁe ra. Na dangi xanbi, Batiseba naxa gbilen a xϑnyi. Na temui a nu baxi gede a xa kike wali ra.

⁵ Batiseba to a kolon a bara tϵge, a naxa na fala Dawuda be, a naxe, «N bara furi tongo.»

⁶ Na kui, Dawuda naxa Yowaba yamari, a xa Uri Xitika rafa a tan Dawuda ma keli gere yire. Yowaba naxa na raba,

⁷ Uri naxa siga Dawuda yire. Dawuda naxa maxorinyi ndee ti a ma Yowaba nun a xa soorie xa fe ra, naxee nu na gere sofe.

⁸ Na dangi xanbi, Dawuda naxa a fala Uri be, «Siga i xϑnyi, i xa sa i maxa.» Uri to keli mange banxi sigafe a xϑnyi, Dawuda naxa se fanyi nde rasanba a ma.

⁹ Kϑnϑ Uri mu gbilen a xϑnyi. A naxa xi mange xa buntunyi kui mange makantϵe ya ma.

¹⁰ Na kuye iba mixi nde naxa sa a fala Dawuda be, «Uri mu siga a xϑnyi.» Na kui, Dawuda naxa Uri xili, a a maxorin, «Munfe ra i mu gbilen i xϑnyi? I mu kelixi biyaasi xe?»

¹¹ Uri naxa a yaabi, «Alatala xa saate kankira, Isirayila, nun Yudaya soorie, nun n marigi

Yowaba, e birin na leele bun ma gere yire. A lanma n tan xa so n xonyi, n xa n dege, n xa n min, n nun n ma gine xa kafu na kui? N bara n kali i xa simaya yati ra, n mu na fe mooli rabama.»

¹² Dawuda naxa a yaabi, «I xa lu be to. Tina n i bejinma ne.» Na kui Uri naxa lu Darisalamu na xi firinyi.

¹³ Dawuda naxa a xili a xa a dege a xonyi. Na temui Dawuda naxa a rasiisi, kono na koe ra Uri mu siga a xonyi. A man naxa xi mange makantee ya ma.

¹⁴ Na kuye iba, Dawuda naxa bataaxe sebe Yowaba ma, a a so Uri yi ra.

¹⁵ A sebexi na bataaxe kui, «Wo xa Uri ti yire nde gere xoxoxi dennaxe. Gere kui wo xa wo magbilen wo keli a xun, alako a xa faxa na gere kui.»

¹⁶ Yowaba naxa Uri ti yire nde a a kolon gere xoxoxi dennaxe ki fanyi.

¹⁷ Taakae to mini Yowaba xili ma, Dawuda xa mixi ndee naxa sonto. Uri Xitika nu na nee ya ma.

¹⁸ Yowaba naxa xera xee Dawuda yire, a fe birin dentege a be naxan dangixi na gere kui.

¹⁹ Yowaba naxa a fala na xera be, «I na ge na dentege sade,

²⁰ xa mange fa xono, a fa yi woyenyi mooli fala, <Munfe ra wo wo masoxi na taa ra a gbe ra gere sode? Wo mu nu a kolon a e noma bunyi tide kelifa taa tete fari ma?

²¹ Yerubese ti xa di Abimeleki mu faxa na ki xe? Gine nde nan a gono game xungbe ra kelifa Tebesi taa tete ra. Wo wo masoxi na tete ra

munfe ra?» Na temui i xa yi woyenyi sa i xa dentegε fari, a falafe ra, «I xa konyi Uri Xitika fan bara faxa na gere kui.»»

²² Xεεra naxa siga, a fe birin dentegε sa Dawuda be naxan dangi gere kui alo Yowaba a fala a be ki naxe.

²³ A naxe, «Yi mixie bara no muxu ra. E to mini taa fari ma, muxu naxa e matutun han e man naxa so taa sode de ra.

²⁴ Kono na temui mixi gbetee naxa xalie woli muxu ma kelife taa tete fari. Muxu xa mixi ndee naxa faxa, hali i xa konyi di Uri, na Xitika.»

²⁵ Dawuda naxa na xεεra yaabi yi ra, «Yowaba, i boje naxa rapaaxu i ma yi fe ma, barima gere tan kui, fo mixi nde xa faxa ne. I xa na taa suxu senbe ra, i a birin kana.» I tan fan xa a ralimaniya.

²⁶ Uri xa gine to a me a xa mori bara faxa, a naxa kaape fe raba.

²⁷ A xa kaape fe to ba a ra, Dawuda naxa a xili, a a findi a xa gine ra. Na temui a naxa di xeme keren bari a be. Kono Dawuda naxan nabaxi, na mu rafa Alatala ma.

12

Annabi Natan xa masenyi Dawuda be

¹ Alatala naxa Natan xee Dawuda xon ma. Natan naxa a fala a be, «Mixi firin nu na taa nde kui, keren nu findixi banna nan na, boore setare.

² Xuruse gbege nu na na banna yi ra,

³ kono yexee gine keren peti nan nu na setare tan yi ra. A na sara ne, a nu a balo a xonyi a xa die ya ma. A nu donse xuntunyie fima a ma, a nu ye fi a ma a yete xa tonbili ra. Ke ra yexee

nu xima a kanke nan ma. A nu luxi ne a be alo a xa di.

⁴ Λοχῶε nde χῶρε naxa fa na banna χῶnyi. Na banna to mu tin xuruse bade a yete xa γῶρε kui, a naxa siga a sa na setare xa γεχεε kerenyi tongo, a a faxa, a a rafala a xa χῶρε be.»

⁵ Dawuda to na με, a naxa κῶνο ki fanyi ra na banna ma, a naxa a fala Natan be, «N bara n kali Alatala xili ra, na banna lan ne a xa faxa.

⁶ A man xa na γεχεε ρῶχῶε naani ragbilen na setare ma, barima a bara fe kobi raba, a mu kinikini.»

⁷ Na temui Natan naxa a fala Dawuda be, a naxe, «I tan nan na na banna ra! Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «N bara i sugandi Isirayila mange ra, n bara i ratanga Solu ma,

⁸ n fa a xa banxi so i yi ra, a nun a xa ginεe, a nun Isirayila nun Yudaya birin. Xa na mu i wasa nu, n nu nῶma nde sade na xun ma.

⁹ Munfe ra i Alatala xui maberexi, i wali ρaaxi raba? I bara Uri Xitika faxa Amonikae saabui ra, i bara Uri xa ginε tongo, i a findi i gbe ra.

¹⁰ Yakῶsi, gere mu makuyama i βῶnsῶε ra sῶnῶn, barima i bara n xui mabere, i Uri Xitika xa ginε findi i gbe ra.

¹¹ N xa a fala i be, n tan Alatala fama i tῶrῶde i βῶnsῶε tagi. N fama i xa ginεe bade i yi ra, n e so i xa mixi nde yi ra, e nun nee fa kafu keνε ma.

¹² I tan fe ρaaxi rabaxi a gundo daaxi ne, κῶνο n i sare ragbilenma a keνε ma daaxi ne Isirayila ρama ya χῶri.»»

¹³ Dawuda naxa a fala Natan be, «N bara yunubi raba Alatala ra!» Natan naxa a yaabi,

«Alatala bara diɲe i xa yunubi ma, i mu faxama.

¹⁴ Kɔnɔ i to a niyaxi Alatala yaxuie xa nɔ a maberede yi fe kui, i xa di naxan fama baride, na tan faxama nɛ.»

¹⁵ Natan naxa gbilen a xɔnyi.

Alatala naxa fure radin diyɔre ma, Uri xa gine naxan bari Dawuda bɛ.

¹⁶ Dawuda naxa Ala maxandi diyɔre bɛ, a man sunyi suxu a xa fe ra. A to so a xɔnyi, a naxa a sa bɔxi ma.

¹⁷ A xa forie naxa fe birin naba alako a xa keli bɔxi ma, a xa a dege, kɔnɔ a mu tin feo.

¹⁸ A xi solofere nde diyɔre naxa faha. Dawuda xa walikɛe mu nu wama na falafe a bɛ, barima e nu a falama e boore tagi, «Diyɔre to mu nu faxaxi, muxu nu wɔyɛn nɛ a bɛ, a mu muxu danxun. Yakɔsi muxu fama a xa diyɔre xa faxɛ falade a bɛ di? A fama fe xɔnɛ nan nabade!»

¹⁹ Dawuda naxa sosi a xa walikɛe ma, e na fe nde madukufe e xui igoroxi ra e boore tagi. Na kui a naxa a kolon a xa diyɔre bara faha. A naxa a xa walikɛe maxɔrin, «Diyɔre bara faha?» E naxa, «Iyo, a bara faha.»

²⁰ Dawuda naxa keli bɔxi, a a maxa, a labunde sa a ma, a dugie masara, a fa siga Alatala xa banxi kui suyidide Ala bɛ. A to keli menni, a naxa siga a xɔnyi, a donse maxɔrin, a a dege.

²¹ A xa walikɛe naxa a maxɔrin, e naxɛ, «Munfe ra diyɔre nu baloxi temui naxɛ, i nu sunma, i nu wama, kɔnɔ diyɔre to faxaxi fa, i bara keli, i i dege?»

²² A naxa e yaabi, «Diyɔre to nu baloxi, n nu sunma, n nu wama, barima n jɔxɔ a ma a

temunde Alatala dijɛma n ma, a n ma diyɔrɛ rakisi.

²³ A to bara faxa, n fa sunma munfe ra? N nɔma a ragbilende dunija ma fa? N tan a lima nɛ naa, kɔnɔ a tan mu gbilenma n tan ma sɔnɔn.»

²⁴ Na temui Dawuda naxa a xa ginɛ Batiseba madundu. E naxa lu yire keren, a naxa tɛɛɛ, a di xɛmɛ bari. E naxa a xili sa Sulemani. Alatala to a xanu,

²⁵ a naxa Annabi Natan xɛɛ Dawuda yire, a falafe ra, Yedideya xili fan xa sa a xun, naxan wama a falafe Alatala xanuntenyi.

²⁶ Yowaba naxa Amonikae xa mangataa Raaba gere, a na mangɛ banxi suxu.

²⁷ A naxa mixie xɛɛ a falafe ra Dawuda bɛ, «N bara Raaba gere, n man bara e xa ye yire suxu.

²⁸ Yakɔsi i xa sɔɔrie malan, wo xa te taa suxude. A mu lanma n tan xa na binyɛ sɔtɔ.»

²⁹ Dawuda to sɔɔrie malan, e naxa siga Raaba. A naxa din taa ra, a a suxu.

³⁰ A naxa Amoni mangɛ xa mangɛ tɔnxuma ba a xun ma, a fa a sa a yetɛ xun ma. A binya kilo tongo saxon, a yailanxi xɛɛma nan na. Gɛmɛ tofanyi fan nu na a ma. Dawuda naxa se gbegbe sɔtɔ na taa kui.

³¹ A naxa na taakae findi konyie ra, naxee nu wuri xabama a nun biriki bɔnbɔma. A a raba na ki nɛ Amonikae xa taa birin kui. Na dangi xanbi Dawuda nun a xa sɔɔrie naxa gbilen Darisalamu.

13

Aminon nun Tamari

¹ Na to dangi, fe nde naxa Dawuda xa di Abisalomi xunya ginema tofanyi Tamari li. Dawuda xa di Aminon naxa a xanu fɔlo.

² A naxa wa a maagine Tamari xɔn ma han na naxa findi a be fure ra. Gine dimedi nan nu a ra, kɔnɔ Aminon mu nɔma a makɔrede a ra.

³ Aminon boore nde nu na na, naxan nu xili Yonadabo, Dawuda taara Simeya xa di. A nu kɔota ki fanyi ra.

⁴ A naxa a boore maxɔrin, «Mange xa di, munfe ra i yatagi ixɔnɔxi lɔxɔe yo lɔxɔe? A fala n be.» Aminon naxa a yaabi, «N wama n bariboore Abisalomi maagine Tamari nan xɔn.»

⁵ Yonadabo naxa a fala a be, «I naxan nabama, i xa i sa, alo i na fura a gbe ra. I baba na fa i xɛebude, i xa a mayandi a falafe ra, <A lu n maagine Tamari xa fa n yire, a xa donse yailan n ya xɔri, a a so n yi ra a yete ra.»

⁶ Na temui Aminon naxa a sa, alo a furaxi ne. Mange to fa a xɛebude, a naxa a fala a be, «Yandi, a lu Tamari xa fa n yire, a xa donse nde yailan n ya xɔri, a a so n yi ra a yete ra.»

⁷ Dawuda naxa mixie xɛɛ Tamari xɔnyi, a falafe ra, «I xa siga i taara Aminon xɔnyi, alako i xa donse yailan a be.»

⁸ Tamari naxa so a taara Aminon xa banxi kui, a naxa a li a saxi. A naxa donse nde yailan, a ture sa a ma, a a pin a ya tode ra.

⁹ A to ge, a naxa a makɔre a ra donse ra a yi tunde kui alako a xa a so a yi ra, kɔnɔ Aminon mu tin a donde. A naxa yaamari fi mixi birin xa mini. E to mini,

¹⁰ a naxa a fala Tamari be, «Fa donse ra n ma konkoe kui. I xa a fi n ma i belexe ra.» Tamari naxa donse tongo a naxan yailanxi, a siga a ra a taara xa konkoe kui.

¹¹ A to donse ti a be, a naxa dutun a ma, a a fala a be, «N xunya, won xa kafu!»

¹² A maagine naxa a yaabi, «N taara yandi, i naxa dutun n ma, barima na fe mooli mu lanma a xa raba Isirayila boxi ma. I naxa yi daxupa raba.

¹³ N na yaagi mooli xaninma di? I xili fan kanama ne Isirayila. I xa mange mayandi, a mu tondima n fide i ma.»

¹⁴ A mu tin a tuli matide a ra, a naxa dutun a ma, a a futi kana.

¹⁵ Na to ba a ra, Tamari xa fe naxa rapaaxu Aminon ma, a fa a fala a be, «Keli, i siga!»

¹⁶ A naxa a yaabi, a naxe, «Ade! Xa i n keru, na paaxu dangi i naxan nabaxi n na!» Konjo Aminon mu a tuli mati a ra.

¹⁷ A naxa a xa konyi xili, a a fala a be, «Yi gine keru n be, i fa naade balan.»

¹⁸ Aminon xa konyi naxa a keru, a naade balan alo a falaxi a be ki naxe.

Donma nu ragoroxi Tamari ma, naxan pingi masunbuxi. Mange xa di gine naxee mu nu xeme fe kolon sinden nu darixi na donma mooli ra.

¹⁹ Tamari naxa xube radin a yete xun na, a a xa donma iboo a ma. A naxa a belexee sa a xun ma, a siga gbelegbele ra.

²⁰ A taara Abisalomi naxa a maxarin, «I taara Aminon bara dutun i ma? N xunya, i sabari. I naxa kontofili yi xa fe ra. I taara nan a ra.» Kabi na temui Tamari naxa sabati a taara Abisalomi xonyi sunnunyi kui.

²¹ Mange Dawuda to na fe kolon, a naxa xɔnɔ ki fanyi.

²² Abisalomi mu sese fala Aminon be na xa fe ra, kɔnɔ xɔnnanteya naxa lu a bɔɲe kui Aminon mabiri, barima a nu bara fe kobi raba a maagine Tamari ra.

²³ Ne firin dangi xanbi, Abisalomi xa walikɛe nu na a xa yɛxɛɛ xabe maxabafe Bali Xasori, Eframi bɔxi fe ma. Abisalomi naxa mange xa di birin xili naa, e xa xulunyi raba.

²⁴ Abisalomi naxa siga mange yire, a naxɛ, «Mange, n ma yɛxɛɛ xabe xaba tɛmɔi bara a li. Xa i sa tinma, i xa fa a nun i xa mixie na xulunyi.»

²⁵ Mange naxa Abisalomi yaabi, a naxɛ, «Ade, n ma di, a mu lanma muxu birin xa siga, xa na mu a ra a findima kote xungbe nan na i be.» Abisalomi naxa a karaxan, kɔnɔ mange naxa tondi, a fa duba a be.

²⁶ Abisalomi naxɛ, «N ba, xa fe na na ki ne, a lu n xunya Aminon tan xa fa.» Mange naxɛ, «Munfe ra?»

²⁷ Abisalomi naxa a karaxan, han mange naxa tin Aminon nun mange xa di birin xa siga na xulunyi.

²⁸ Abisalomi naxa a fala a xa konyie be, «Aminon na siisi, n fama yaamari fide wo ma wo xa a faxa. Na waxati hali wo mu gaaxu, n tan nan wo yamarixi. Wo xa limaniya, wo a faxa.»

²⁹ Abisalomi xa konyie naxa na raba Aminon na, alɔ Abisalomi e yamarixi ki naxɛ. Mange xa di birin to na to, e naxa e gi e xa soe fari.

³⁰ Mange Dawuda naxa na xibaaru me beenu e xa a yire li, a falafe ra, «Abisalomi bara mange

xa di xeme birin faxa, keren mu luxi.»

³¹ Mange naxa a xa donma iboo sunnunyi kui, a fa goro boxi ma, a tan nun a xa mixie.

³² Dawuda taara Simeya xa di xeme Yonadabo, naxa a fala a be, «N marigi, i xa di xeme birin xa mu faxaxi. Aminon gbansan nan faxaxi. Na nate nu na Abisalomi furi kabi Aminon dutunxi a maagine Tamari ma temui naxe.

³³ Mange, i naxa la na xibaaru ra, a falafe ra i xa di xeme birin bara faxa. Aminon gbansan nan faxaxi.»

³⁴ Na kui Abisalomi naxa a gi. Na temui taa makante naxa mixi gbegbe to fa ra kira xon ma kelife geya yire.

³⁵ Yonadabo naxa a fala mange be, «I xa die nan fafe yi ki, alo n a fala i be ki naxe.»

³⁶ A nan mu ge woyende, mange xa die naxa so wa ra. Mange nun a xa mixie fan naxa wa folo.

³⁷ Abisalomi nu bara a gi, a siga Gesuri mange Amixudi xa di xeme Talamayi xonyi. Dawuda a xa di xa jonfe raba ne temui xonkuye.

³⁸ Abisalomi lu ne Gesuri xonyi je saxan.

³⁹ Mange Dawuda boje goro ne Aminon xa faxe xa fe ra, a Abisalomi lu na sinden.

14

Abisalomi gbilenfe Darisalamu

¹ Seruya xa di xeme Yowaba nu a kolon a Abisalomi rafan Dawuda ma.

² Na kui Seruya naxa Tekowa gine nde fen naxan koota. A naxa a fala a be, «I xa i maxiri alo kaaje gine. I naxa labunde nun ture sa i ma

de. I xa lu alo gine naxan buxi jonfe sunnunyi kui temui xonkuye.

³ Na temui i xa siga mange yire, i fa woyen a be alo n a falama i be ki naxe.» Yowaba naxa na woyenyi birin masen a be.

⁴ Na gine Tekowaka naxa sa woyen mange be na ki. A naxa a yatagi rafelen boxi ma mange ya i, a fa a fala, «Mange, i xa n nakisi.»

⁵ Mange naxa a maxorin, «Munse niyaxi?» A naxa a yaabi, «Kaape gine nan n na, n ma mori bara faxesa.»

⁶ Di xeme firin nu na n yi ra. Loxoe nde e naxa gere daaxa. Mixi yo mu nu na naxan e tagi ibama. Na kui keren naxa boore faxesa.

⁷ Yakosi n ma mixie bara a fala n be, a n xa n ma di so e yi ra naxan luxi, e xa a fan faxesa n ma di faxaxi gbejoxofe ra. E wama na ke tongoma kerenyi faxafe naxan luma n be, alako n ma mori xili nun a xa fe xa jon feo.»

⁸ Mange naxa a fala na gine be, «I naxa kontofili. Siga i xonyi. N yaamari fima i xa fe ra yakosi.»

⁹ Na Tekowa gine naxa a yaabi, «N ma fe rabaxi sare xa gbilen n tan nun n xabile ma. Na kote naxa lu mange nun a xa kibanyi xun ma.»

¹⁰ Mange naxa a fala a be, «Xa mixi nde sa i rakiiti, i xa fa a ra n xon ma. A mu i rakiitima sonon.»

¹¹ Na gine naxa a yaabi, «Mange, i xa laayidi tongo n be i Marigi Alatala xili ra, alako n ma di faxaxi gbejoxofe soxi mixi naxan yi, na naxa nde sa n ma toore xun ma n ma di baloxi faxafe ra.» Mange naxa a fala a be, «N xa a fala i be Alatala xili ra, sese mu fama i xa di tode.»

12 Na temui na gine naxa a fala mange be, «I xa i haake to, n xa masenyi nde ti i be.» A naxe, «Awa yire.»

13 Gine naxa a maxorin, «Munfe ra i na rabaxi Alatala xa jama ra? I xa woyenyi a masenxi i tan bara tantan, barima i mu tinxi mixi rafade i naxan kerixi.

14 Ibunadama birin faxama ne. E luxi ne alo ye ifilixi naxan mu makoma sonon! Konon Ala mu tinma mixi xa simaya xun nakanade. A fe birin nabama alako naxan bara a makuya a ra, na man xa makore a ra.»

15 «Mange, n bara yi birin masen mange be to, barima n bara gaaxu jama ya ra. N bara a mapoxun a temunde i noma tinde n tan i xa konyi xa masenyi ra.

16 N bara a mapoxun a i noma n bade n yaxui belexe i naxan wama n tan nun n ma di faxafe, muxu naxa lu sonon Ala xa jama ya ma.

17 Mange xa masenyi xa bopesa fi n ma. I tan luxi ne n be alo Alatala xa maleke naxan noma fe fanyi nun fe jaaxi tagi rasade. I Marigi Alatala xa i mali.»

18 Mange naxa na gine yaabi, «Nondi fala n be, i naxa fefe noxun n ma.» Gine naxe, «Awa yire n mange n marigi.»

19 Mange naxa a maxorin, «I xa masenyi birin fatanxi Yowaba nan na?» Gine naxa a fala a be, «Mange, i bara nondi yati fala. Mixi mu noma fefe noxunde i ma. Yowaba nan n xexi n xa na birin masen i be.

20 I xa konyi Yowaba yi rabaxi ne, alako fe nde xa masara. Konon i tan, n marigi, i xaxili fan alo

Alatala xa malekε nde. I fe birin kolon naxan dangima yi bɔxi ma.»

²¹ Mange naxa a fala Yowaba bε, a naxε, «I naxan fala, n wama na nan nabafe. Siga, i sa fa n ma di Abisalomi ra.»

²² Yowaba naxa a magoro bɔxi ma binyε kui, a fa duba mange bε. A naxa a fala mange bε, «Mange n marigi, to n bara i xa hinne to n mabiri, barima i bara tin n ma wɔyenyi ra.»

²³ Yowaba naxa siga Gesuri Abisalomi fɔxɔ ra, a fa fa a ra Darisalamu.

²⁴ Kɔnɔ Abisalomi to Darisalamu li, mange naxa yaamari fi a a naxa fa mange yire, a xa lu a xɔnyi. Na kui Abisalomi naxa siga a xɔnyi, a mu mange yire li.

²⁵ Mixi yo mu nu na Isirayila bɔxi ma, naxan nu tofan alɔ Abisalomi, kelife a xunyi han a sanyi. Nama birin na to nε.

²⁶ Nε yo jε a nu luma a xunyi bii ra, barima a xunxε nu binya han kilo firin mange maniyase ki ma.

²⁷ Abisalomi di xεmε saxan nan bari, a nun di ginε nde naxan xili Tamari. Ginε tofanyi na nu a ra.

²⁸ Abisalomi naxa lu Darisalamu jε firin, mange mu tin e xa boore to ra.

²⁹ Abisalomi naxa Yowaba xili alako a xa a masen mange bε, kɔnɔ Yowaba fan mu tin e xa boore to ra. Abisalomi naxa a xili a sanya firin nde, kɔnɔ Yowaba mu a xa xili ratin.

³⁰ Na kui Abisalomi naxa a fala a xa mixie bε, «Wo a kolon, Yowaba xa mengi xε na n gbe fε ma. Wo sa tε so naa ra.»

³¹ E to γε na rabade, Yowaba naxa siga Abisalomi yire, a sa a maxorin a a xa xe ganxi fe naxan ma.

³² Abisalomi naxa a yaabi, «N bara i xili alako n xa i xee mange xon, i xa a maxorin n be, <Munfe ra i n tongoxi Gesuri, i fa n na be? Xa i mu wama n tofe, a nu fisa n xa lu menni!> Yakosi n wama n yete dentegefe mange be. Xa n bara seriye nde kana, a xa n faxa.»

³³ Yowaba naxa siga mange yire, a sa Abisalomi xa xera iba mange be. Na temui mange naxa Abisalomi xili. Abisalomi to siga mange yire, a naxa a magoro boxi ma binye kui, mange fa a sunbu.

15

Abisalomi findife mange ra

¹ Na temui Abisalomi naxa soori ragise nun soee soto, a nun soori mixi tongo suuli, naxee nu jere ma a ya ra.

² Abisalomi nu kelima geesege, a ti kira de ra naxan nu soma mangataa. Mixi naxee nu minima naa ra sigafe ra mange yire alako e xa e xa kontofili masen a be, Abisalomi nu nee maxorinma, «Wo kelixi minden?» E na e kelide fala a be,

³ Abisalomi nu a falama ne e be, «Nondi na wo be, konon mixi yo mu a tuli matima wo ra mange xonyi.

⁴ Xa n tan nan findixi kiitisa ra Isirayila boxi ma nu, n mixi birin makiitima tinxinyi nun nondi nan na nu.»

⁵ Mixi naxee nu e xinbi sinma a be, Abisalomi nu e belexe suxuma, a e sunbu.

⁶ Abisalomi nu na nan nabama Isirayilakae birin be, naxee nu sigama mange yire kiiti nde xa fe ra. Na kui a naxa e boje ya rafindi a yete ma.

⁷ Ne naani dangi xanbi, Abisalomi naxa a fala mange be, «Dije n ma, n xa siga Hebiron laayidi nde rakamalide,

⁸ n naxan tongo Alatala be, n nu na Gesuri taa kui temui naxe Arami boxi ma. N a fala ne, xa Alatala n nagbilen Darisalamu, n serexe bama ne a be Hebiron.»

⁹ Mange naxa a fala a be, «Siga bojesa kui.» Na temui Abisalomi naxa a xun ti Hebiron na.

¹⁰ Abisalomi naxa mixie xee Isirayila bonsode birin ma, e xa a fala, «Wo na sara xui me temui naxe, wo xa a fala, Abisalomi bara mangeya tongo Hebiron.»

¹¹ A naxa mixi keme firin tongo Darisalamu, naxee a mati Hebiron, konɔ e mu a kolon Abisalomi nu wama naxan nabafe naa.

¹² Abisalomi to nu serexe bama Alatala be Hebiron, a naxa Axitofeli xili Gilo taa kui. Axitofeli nu findixi Dawuda rasima nde nan na. Na waxati Abisalomi nu senbe sotoma, mixi gbegbe nu luma a seeti ma.

¹³ Na temui mixi nde naxa a masen Dawuda be, «Abisalomi rafan Isirayilakae ma.»

¹⁴ Na kui Dawuda naxa a fala a xa mixie be Darisalamu, «Won xa won gi, xa na mu a ra Abisalomi fama ne won sontode. Wo xulun alako a naxa won li taa kui, a fa won faxa santidegema ra.»

¹⁵ Mange xa mixie naxa a yaabi, «Mange, i na wa fefe xon ma, muxu na i xanbi ra.»

16 Mange nun a xa mixie naxa keli a xonyi, e xa e gi. A naxa konyi ginε fu lu naa alako e xa mεeni mange xa banxi ma.

17 Nama birin naxa bira mange fɔxɔ ra kelife Darisalamu. E to banxi dɔnxɔε li, e naxa ti naa.

18 A xa sɔorie, a xa sɔori Keretikae nun Peletakae, nun a xa sɔori kemε senni naxee keli Gati, e birin naxa dangi mange ya tode ra.

19 Mange naxa a fala Gatika Itayi bε, «Munfe ra i fan faxi muxu fɔxɔ ra? I xa lu be mange nεene sεeti ma. Xɔpε nan i ra, naxan jan bara keli a xa bɔxi ma.

20 I faxi xoro nε. A mu lanma i xa lintan muxu fɔxɔ ra, barima n tan yati mu n sigade kolon. Wo xa gbilen, i tan nun i ngaxakerenyie. Alatala xa hinne i ra a xa tinxinyi kui.»

21 Itayi naxa mange yaabi, «Mange, n xa a fala i be Alatala ya xɔri, i siga dεdε, n fan sigama naa. Xa na findi faxε ra, xa na findi kisi ra, n mu kelima i sεeti ma.»

22 Mange Dawuda naxa a fala Itayi bε, «Awa yire.» Na kui Itayi, a xa mixie, nun e xa denbayae naxa lu Dawuda fɔxɔ ra.

23 Nama birin nu na wafe e xui itexi ra, e dangi temui. Mange nun a xa pama naxa Sediron xure di igiri, e kira suxu naxan sigama gbengberenyi ma.

24 Sadɔki nun Lewi bɔnsɔε mixie nu na na, Alatala xa kankira xaninfe ra. E naxa Alatala xa kankira ragoro, alako Abiyatari xa nu sεrεxεe ba han pama xa gε minide taa kui.

25 Mange naxa a fala Sadɔki bε, «I xa Alatala xa kankira ragbilen taa kui. Xa Alatala wama

hinnefe n na, a n nagbilenma ne, n xa a xa hɔrɔmɔlingira nun a xa kankira to.

²⁶ Kɔnɔ xa a sa li n ma fe mu rafan Alatala ma sɔnɔn, a sago xa raba.»

²⁷ Mange man naxa a fala sɛrɛxɛdubɛ Sadɔki bɛ, «Wo xa gbilen bɔnɛsa kui, i tan nun i xa di Aximaasi, a nun Abiyatari nun a xa di Yonatan.

²⁸ N luma gbengberenyi fili ma, han n xibaaru sɔtɔma wo ra tɛmɛi naxɛ.»

²⁹ Na kui Sadɔki nun Abiyatari naxa gbilen Darisalamu Alatala xa kankira ra, e fa lu mɛnni.

³⁰ Dawuda nun a xa nɔma naxa te Oliwi kira xɔn ma sunnunyi kui, e nu wama, e xunyi makotoxi, e sanyi igeli.

³¹ Mixi nde naxa a fala Dawuda bɛ, a Axitofeli nun Abisalomi birin na a ra yi fe kui. Dawuda naxa Ala maxandi, «Alatala, i xa Axitofeli xa marasie kana.»

³² Dawuda to so geya fari, mixie nu salima dennaxɛ, Xusayi Arika naxa fa a ralande, a xa donma ibɔɔxi a ma, xube soxi a xunyi ra sunnunyi xa fe ra.

³³ Dawuda naxa a fala a bɛ, «Xa i bira n fɔxɔ ra, i findima kote nan na n bɛ.

³⁴ I naxan nabama, i xa gbilen taa kui Abisalomi yire, i fa a fala a bɛ, «Mange, n bara nate tongo n xa findi i xa konyi ra alɔ n a rabaxi i baba bɛ ki naxɛ.» Na ki i nɔma Axitofeli xa marasie xun nakanade n bɛ.

³⁵ Sɛrɛxɛdubɛ Sadɔki nun Abiyatari fan na n malife. I na naxan yo mɛ mange xa banxi kui, i xa a fala e bɛ.

³⁶ E fama e xa die Aximaasi nun Yonatan xɛede n yire i xa xibaaru ra.»

⁸ Alatala xa Solu bɔnsɔɛ nii sare dɔxɔ i xun ma, i tan naxan findixi mange ra a jɔxɔɛ ra. Alatala bara mangɛya ragbilen i xa di Abisalomi ma. Yi tɔɔrɛ bara findi i xa faxeti sare ra.»

⁹ Seruya xa di Abisayi naxa a fala mange bɛ, «N marigi, munfe ra won a luma yi xɛmɛ xurutare xa mange konbi? Sago fi n ma n xa a xunyi bolon a dɛ i.»

¹⁰ Mange naxa a yaabi, «Seruya xa di, i mu na yi fe kui feo. Yi mixi n dankaxi nɛ, barima Alatala bara a yamari a xa n danka. Nde nɔma a falade a bɛ, «Munfe ra i yi rabama?»»

¹¹ Dawuda naxa a fala Abisayi nun a xa mixie bɛ, «Xa n ma di barixi yati wama n faxafe, a mu findima n bɛ tɛrɛnna ra yi mixi fan xa n faxa naxan kelixi Bunyamin bɔnsɔɛ! Wo a lu na. A xa n danka alɔ Alatala a yamarixi ki naxɛ.

¹² Tɛmunde Alatala na n ma tɔɔrɛ to, a fama to danke mafindide fe fanyi ra.»

¹³ Dawuda nun a xa mixie naxa bira e xa kira fɔxɔ ra. Kɔnɔ Simeyi nu jɛrɛfe geya kanke Dawuda mabiri, a nu a danka, a nu gɛmɛ mawoli a ma, a nu xube rate a ma.

¹⁴ Mange nun a xa pama birin naxa e yonkinde li, e taganxi. Mɛnni e naxa e malabu.

¹⁵ Abisalomi nun a xa pama tan naxa so Darisalamu. Axitofeli fan nu na a fɔxɔ ra.

¹⁶ Dawuda xanuntenyi Xusa Arika to so Abisalomi yire, a naxa a fala a bɛ, «Kisi na mange bɛ! Kisi na mange bɛ!»

¹⁷ Abisalomi naxa Xusa yaabi, «Xanunteya mu na i bɔjɛ kui i boore bɛ? Munfe ra i mu bira i xanuntenyi fɔxɔ ra?»

¹⁸ Xusa naxa Abisalomi yaabi, «Ade! N tan birama mixi nan fɔxɔ ra Alatala nun Isirayila jama naxan sugandixi. N wama lufe na nan seɛti ma.

¹⁹ A nun, a lanma n xa Dawuda xa di rabatu. A xa di mu i ra? N walima ne i be alo n wali i baba be ki naxe.»

²⁰ Abisalomi naxa a fala Axitofeli be, «Yakɔsi, a lanma won xa munse raba?»

²¹ Axitofeli naxa a fala Abisalomi be, «I xa i sa i baba xa konyi ginɛe fe ma a naxee luxi mange banxi kui. Na kui Isirayilaka birin a kolonma ne xɔnnanteya bara lu i tan nun i baba tagi. I xa mixie limaniyama ne i xa fe ra.»

²² E to kiri banxi ti mange banxi fari, Abisalomi naxa a sa a baba xa konyi ginɛe fe ma Isirayila jama ya xɔri.

²³ Na waxati Abisalomi nun Dawuda birin nu birama Axitofeli xa marasie fɔxɔ ra, alo marasie naxee kelixi Ala ma.

17

Xusa nun Axitofeli xa marasie

¹ Axitofeli naxa a fala Abisalomi be, «A lu n xa mixi wulu fu nun firin mayegeti, n xa siga Dawuda fɔxɔ ra to kɔe ra yati.

² N a lima naa, a taganxi, limaniya yo mu na a be, fo gaaxui. Na kui jama e gima ne, n fa mange faxa a keren.

³ Na temui n jama birin malanma, e xa gbilen i ma. Na fatanma Dawuda xa faxe nan na. Nama fama lude bojesa kui na ki ne.»

⁴ Na masenyi naxa rafan Abisalomi nun Isirayila kuntigie birin ma.

⁵ Abisalomi naxa a fala, «Wo Xusa Arika xili. Won xa na fan xui ramε.»

⁶ Xusa to fa, Abisalomi naxa a fala a be, «Axitofeli xa marasi nan ya. I tan a toma di? A lanma ka a mu lanma?»

⁷ Xusa naxa a yaabi, «Yi biyaasi, Axitofeli xa marasi mu fan.

⁸ I i baba kolon, i a xa soorie kolon. Gbangbalanyie nan e ra, e xaape alo yete naxan xa die baxi a yi. I baba gere kolon. A mu xima jama ya ma.

⁹ A lima yakosi a jan bara a noxun geya yire nde. I xa mixi nde na faxes na gere kui, jama fama ne a falade, «Abisalomi xa mixie bara sonto a jaaxi ra!»

¹⁰ Limaniya fama ne bade mixie yi ra, hali soori xoxoxoe. Isirayila i baba kolon soori ra, e a xa mixie kolon gbangbalanyie ra.»

¹¹ «N ma marasi nan ya. I xa Isirayila birin malan kelife Dana ma han Beriseeba. I xa mixie na wuya alo meyenyi naxan na baa de ra, i tan yati fama e rasode gere kui.

¹² A na dede, won fama a tode, won fama ne gorode a ma, alo xini goroma boxi ma ki naxe. Mixi keren mu luma e ya ma, muxu fama Dawuda nun a xa soori birin faxade.

¹³ Xa a sa a noxun taa nde kui, Isirayilakae fama na taa tete gemee bendunde luutie ra han tete birin ba naa.»

¹⁴ Abisalomi nun Isirayila kuntigie naxa a fala, «Xusa Arika xa marasi nan fan dangi Axitofeli xa marasi ra.» Alatala nu bara Axitofeli xa marasi kootaxi xun nakana, alako Abisalomi xa tooro.

15 Xusa naxa a fala Sadoki nun Abiyatari serexedubee be, «Axitofeli bara Abisalomi nun Isirayila forie rasi marasi nde ra, konɔ n tan bara e rasi fe gbete ra.

16 Yakosi wo xa xeraya iba Dawuda be keren na, a falafe ra, «I naxa lu fiili ma gbengberenyi seeti ma to ke ra de. I xa dangi naa ra pon, alako mangen nun a xa mixie naxa sonto.»»

17 Yonatan nun Aximaasi nu na En Rogeli. Konyi gine nde naxa siga Xusa xa masenyi falade e be, alako e fan xa siga na xeraya ibade Dawuda be. E nu na En Rogeli ne barima e mu nu suusama lude Darisalamu taa kui.

18 Konɔ fonike nde naxa e to, a sa na fe dentege Abisalomi be. Yonatan nun Aximaasi naxa e xulun, e sa so Baxurimi taa kui mixi nde xonyi. E naxa goro na mixi xa kolonyi kui, naxan nu na a xa foxoe ra.

19 Gine nde naxa dugi sa na kolonyi de ra, a fa sansi xori dinxi sa na dugi fari, alako mixi naxa sogi fe nde ma.

20 Abisalomi xa soorie naxa so na gine xa banxi kui, e naxa a maxarin, «Aximaasi nun Yonatan na minden?» Gine naxa e yaabi, «E bara xure igiri.» Abisalomi xa soorie naxa e fen, konɔ e mu e to. Na temui e naxa gbilen Darisalamu.

21 E to gbilen, Aximaasi nun Yonatan naxa te kolonyi ra, e siga a fala Dawuda be, «Wo xa xure igiri mafurenyi ra. Axitofeli bara yi marasi fi Abisalomi ma wo xili ma.»

22 Na kui Dawuda nun a xa jama naxa Yuruden igiri subaxe ma, e mu mixi keren lu e xanbi ra.

²³ Axitofeli to a to a Abisalomi mu a xa marasi suxuxi, a naxa baki a xa sofale fari, a gbilen a bari taa kui. A naxa a xa fee yailan, a fa a yete gbaku. A faxa na ki ne. E naxa sa a ragata a baba xa gaburi seeti ma.

²⁴ Dawuda naxa so Maxanayimi. Abisalomi nun a xa soorie naxa Yuruden xure igiri.

²⁵ Abisalomi naxa Amasa ti a xa soorie yarerati ra, Yowaba joxoe ra. Amasa findi Yeteri xa di nan na, naxan Naxasa xa di gine Abigayili doxo. Abigayili findi Yowaba nga Seruya xunya nan na.

²⁶ Abisalomi nun a xa jama naxa yonkin Galadi boxi ma.

²⁷ Dawuda to so Maxanayimi taa kui, Naxasa xa di Soobi, naxan kelixi Raba taa kui Amonikae xa boxi ma, a nun Amiyeli xa di Makiri, naxan kelixi Lodebara, a nun Barasilayi, naxan kelixi Rogelimi taa kui Galadi boxi ma,

²⁸ nee naxa fa yi se birin na Dawuda xa mixie be: sadee, piletie, feje, fundenyi maniyε, mengi maniyε, farin, sansi xori ganxie, toge mooli firin,

²⁹ kumi, yexεε nun ninge xije. E naxa fa na birin na Dawuda nun a xa jama xon ma, alako e xa e dege, barima e nu yi nan falama, «Yi jama bara tagan. Kaame nun ye xoli nan e suxuxi gbengberenyi ma yi ki.»

18

Dawuda Abisalomi gerefe

¹ Dawuda naxa a xa soorie konti, a mangεε sugandi gali die be, mixi wulu keren nun mixi keme daaxi.

² Dawuda naxa a xa sɔɔrie itaxun dɔxɔ saxan na. A singe xunyi naxa findi Yowaba ra, a firin nde xunyi naxa findi Seruya xa di Abisayi ra, Yowaba xunya, a saxan nde xunyi naxa findi Itayi ra, Gatika. Mange Dawuda naxa a fala e be, «N fan luma wo sɛeti ma yi gere kui.»

³ Kɔnɔ a xa sɔɔrie naxa tondi, a falafe ra, «A mu lanma i fan xa so gere kui. Xa muxu sa muxu gima ne, na mu findima fefe ra e be. Hali won ma gali die sɛeti sa faxa ne, na tide mu luma e be. Kɔnɔ i tan tide dangi sɔɔri wulu fu ra. A fan ki ma, a lanma i xa lu taa kui, alako i xa nɔ minide muxu malide xa fee mu sa sɔɔneya.»

⁴ Mange naxa e yaabi, a naxe, «Awa, wo sago.» Gali die naxa mini e dɔxɔ ki ma mixi wulu nun mixi keme daaxi, mange fan nu tixi taa naade ra.

⁵ Mange naxa Yowaba, Abisayi, nun Itayi yamari, «Wo naxa fe xɔɔxɔe raba Abisalomi ra n ma fe xanunteya ma.» Nama birin naxa mange xa yaamari me, a naxan falaxi sɔɔri yareratie be Abisalomi xa fe ra.

⁶ Gali die naxa mini taa fari ma Isirayila gere. Gere naxa sin ye Efirami fɔtonyi kui.

⁷ Dawuda xa sɔɔrie naxa xunnakeli fanyi soto, e Isirayilaka wulu mɔxɔɔen faxa na lɔxɔe kerenyi.

⁸ Gere naxa din boxi birin na. Sɔɔri gbege naxa lɔe fɔtonyi kui dangi a faxaxie ra santidegema ra.

⁹ Dawuda xa sɔɔrie naxa Abisalomi li fɔtonyi kui. A xa sofale tixi wuri xungbe nde bun ma, Abisalomi xunsexe kuye kankanxi wuri salonyie ma, a fa singan kuye ma. A xa sofale naxa a gi.

¹⁰ Soori nde to na to, a naxa sa a fala Yowaba be, a naxe, «N bara Abisalomi to, a gbakuxi wuri xungbe nde ra.»

¹¹ Yowaba naxa a yaabi, «I to a to, munfe ra i mu a faxa keren na? Xa i na raba nu, n gbeti kole fu nun beleti keren nan fima i ma na fe rabaxi sare ra.»

¹² Na xeme naxa a fala Yowaba be, «Hali i gbeti kole wulu keren fi n ma, n mu dinma mange xa di xeme ra, barima mange i tan nun Abisayi yamari muxu birin ya xori ne, <Wo naxa fe xoxoxe raba Abisalomi ra n ma fe xanunteya ma.>

¹³ Xa n sa na fe raba nu, sese mu noma n tangade mange ma, naxan fama fe birin kolonde. Hali i tan mu noma n natangade a ma.»

¹⁴ Yowaba naxa a fala a be, «N mu luma be n de makanafe ra i be.» A naxa tanbe saxan tongo, a sa e banban Abisalomi sondonyi ma. Han na waxati Abisalomi nu gbakuxi wuri ma, a mu nu faxaxi.

¹⁵ Segetala fu naxee nu Yowaba xa geresosee maxaninma, nee naxa Abisalomi rabilin, e a bonbo han a faxa.

¹⁶ Na temui Yowaba naxa sara fe, alako jama xa gbilen Isirayilakae foxo ra.

¹⁷ E naxa Abisalomi tongo, e a sa yili xungbe nde kui fotonyi tagi, e geme gbegbe koto a fari. Isirayilaka birin naxa e gi, e naxa siga e xonyi.

¹⁸ Abisalomi nu bara geme tonxuma masoli, a a ti Mange xa Gulunba kui. A nu bara a fala, «Di yo mu na n be naxan n xili binyama.» Na kui a naxa a yete xili sa na geme tonxuma xun ma. Han to mixie na xilima «Abisalomi xa geme tonxuma.»

19 Sadoki xa di Aximaasi naxa a fala Yowaba be, «A lu n xa sa a masen mange be a Alatala bara a rakisi a yaxui belexe.»

20 Yowaba naxa a yaabi, «Na mu findima xibaaru fanyi xa ra to. Temui gbete i noma xibaaru fanyi masende mange be, kono to mu lanma barima mange xa di bara faxa.»

21 Yowaba naxa a fala Kusika nde be, «Siga, i sa a dentege mange be i naxan toxi be.» Kusika to ge a xinbi sinde Yowaba bun ma, a naxa siga mafurenyi ra.

22 Sadoki xa di Aximaasi fan naxa a fala Yowaba be, «Yandi, a lu n fan xa siga mange yire Kusika foxo ra.» Yowaba naxa a yaabi, «N ma di, i wama sigafe munfe ra? Yi biyaasi mu findixi xibaaru fanyi ra.»

23 Aximaasi naxa a fala a be, «A fa findi fefe ra, n tan wama sigafe na masenyi ra.» Yowaba naxa a yaabi, «Awa yire, siga.» Aximaasi naxa mini Yuruden gulunba biri ra, a dangi na Kusika ra.

24 Dawuda nu doxoxi taa naade de ra. Taa kantama naxa te tete fari naade biri ra. A to a ya rasiga, a naxa sa mixi nde to fa ra a keren.

25 Taa kantama to na fala a xui itexi ra, mange naxa a fala, «Xa mixi keren na a ra, a na fafe xibaaru nan na.» Na xeme to nu na fafe,

26 taa kantama naxa mixi gbete to, naxan na fafe a gi ra. A naxa a fala a xui itexi ra, «Mixi gbete na fafe a gi ra.» Mange naxa a fala a be, «Na fan fafe xibaaru nde nan na.»

27 Taa kantama naxa a fala, «A luxi n be alo Sadoki xa di Aximaasi nan yare. N a gi ki kolon.»

Mange naxe, «Mixi fanyi nan a ra. A na fafe xibaaru fanyi nan na.»

²⁸ Aximaasi to makɔɛ mange ra, a naxa a fala a xui itexi ra, «Gere bara sɔɔneya!» A naxa a yatagi rafelen bɔxi ma, a fa a fala, «Tantui na i Marigi Alatala be, naxan n ma mange yaxuie ragoroma a bun ma!»

²⁹ Mange naxa a maxɔrin, «Abisalomi go, tana mu na n ma fonike ma?» Aximaasi naxa a yaabi, «Yowaba to n tan nun mange xa konyi nde xee, fe nde nu na, kɔɔɔ n mu a kolon fe naxan a ra.»

³⁰ Mange naxa a fala a be, «Lu be sinden.» Aximaasi naxa ti a xati ma.

³¹ Kusika to so, a naxa a fala, «N ma mange, n bara fa xibaaru nde ra i be. To, Alatala bara i rakisi i yaxuie belexe tinxinyi ra.»

³² Mange naxa a maxɔrin, «Abisalomi go, tana mu na n ma fonike ma?» A naxa a yaabi, «Mange, mixi naxee fe paaxi rabama i ra, nun i yaxuie birin na, e xa fe xa jɔn alɔ na fonike Abisalomi.»

19

Dawuda wafe Abisalomi xa fe ra

¹ Na kui mange naxa sunnun ki fanyi. A naxa te a xa konkoe kui taa naade xun ma, a wama. A nu a fala a yete ma, «N ma di Abisalomi, n ma di Abisalomi, a nu fisa n tan xa faxa i jɔxɔe ra. Abisalomi, n ma di. Ee, n ma di!»

² E naxa na dentege Yowaba be, e naxe, «Mange na wafe sunnunyi kui Abisalomi xa fe ra.»

³ E gere naxan geenixi na loxɔɛ, na naxa findi sunnunyi ra bɔxi birin bɛ, barima pama nu bara a mɛ a mangɛ tɔɔrɔxi a xa di Abisalomi xa faxɛ xa fe ra.

⁴ Sɔɔrie naxa so taa kui, e xun sinxi alo e na e gi gere ma yaagi kui.

⁵ Mange naxa a yatagi makoto, a nu fa gbeleg-bele a xui itexi ra, «N ma di Abisalomi! N ma di Abisalomi! N ma di!»

⁶ Yowaba naxa so mangɛ yire, a a fala a bɛ, «To i bara i xa sɔɔrie rayaagi, naxee i nii ratangaxi, a nun i xa die, i xa ginɛɛ, nun i xa konyi ginɛɛ.

⁷ I mixie xanuma, naxee i xɔnxi, i mixie xɔnma, naxee i xanuxi. To i bara a masen a i xa sɔɔrie nun e xa yareratie tide yo mu na i bɛ. Xa muxu birin sa faxa nu fo Abisalomi, na nan nafanma i ma nu.

⁸ I naxan nabama, keli, i xa wɔyɛn fanyi fala i xa sɔɔrie bɛ. Xa na mu a ra, n bara n kali Alatala ra, beenu kɔɛ xa so i xa xɛmɛ birin kelima nɛ i xun ma to. Na fe xɔrɔxɔma i xa tɔɔre birin bɛ i naxan kolon kabi i bari tɛmui.»

⁹ Na tɛmui mangɛ naxa mini, a a magoro taa naade ra. Nama to na kolon, e naxa siga a yire.

Isirayilaka naxee nu biraxi Abisalomi fɔxɔ ra, nee nu bara e gi na tɛmui e siga e xɔnyi.

¹⁰ Na bɔnsɔɛ birin nu a falama, «Mange Dawuda bara won ba won yaxuie belexɛ i, a tan nan won baxi Filisitakɛ yi ra, kɔnɔ a a gixi nɛ Abisalomi tan ya ra.

¹¹ Yakɔsi, Abisalomi, won naxan findi mangɛ ra, na bara faxa gere kui. Won munse mamefe, won mu sa mangɛ ragbilenma?»

¹² Mangel Dawuda tan naxa a fala serexedube Sadoki nun Abiyatari be, «Wo a fala Yuda forie be, <Munfe ra wo mu yarerati wali rabama mangel ragbilenfe ra a xonyi? Mangel nan bara Isirayila waxonfe me.

¹³ N ngaxakerenyi nan wo ra, won wuli keren, fase keren. Munfe ra wo na bufe mangel ragbilenfe ra?»

¹⁴ Wo xa a fala Amasa fan be, <Won wuli keren, fase keren xa mu a ra? N bara n kali Ala ra, n i tima ne n ma soorie xa mangel ra Yowaba joxoe ra kudei.»

¹⁵ Na kui Dawuda naxa a niya Yudakae birin xa lan a gbilenfe ma. E naxa xera xee mangel ma, a xa gbilen, a tan nun a xa mixi birin.

¹⁶ Mangel naxa gbilen folo, a fa Yuruden xure li. Yudayakae naxa siga Giligali, e xa a rasene.

¹⁷ Gera xa di Simeyi, naxan kelixi Bunyamin bonsoe, naxan nu Dawuda dankaxi Baxurimi, a fan naxa siga mangel Dawuda ralande. Yudayakae nun

¹⁸ Bunyaminka soori mixi wulu keren nan nu na a foxo ra.

Siba, naxan nu bara wali Solu xa denbaya be, a tan nun a xa di fu nun suuli, a nun a xa konyi moxoren, e fan naxa siga Yuruden xure mangel ralande.

¹⁹ Mixie nu na mangel xa pama malife xure igiride temui naxe, Gera xa di Simeyi naxa bira mangel bun ma,

²⁰ a a mayandi, «N marigi, i naxa xone ragata i bone kui n be. I naxa i gbe joxo n ma fe paaxi ra, n naxan nabaxi i ra i mini loxoe.

²¹ N marigi, n bara n ma yunubi kolon. Na kui, to, n singe nan faxi i rasenede Yusufu xa mixie ya ma.»

²² Na temui Seruya xa di Abisayi naxa a fala Dawuda be, «A mu lanma xe Simeyi xa faxes, barima a bara mangex danka, Alatala naxan sugandixi?»

²³ Dawuda naxa a yaabi, «Seruya xa die, munse na won tagi? Wo wama findife n yaxuie nan na to? A lanma mixi nde xa faxes to Isirayila boxi ma? N jan a kolon n bara gex mangeya sotode to.»

²⁴ Mangex naxa a fala Simeyi be, «N tan Isirayila mangex, n bara n kali, n mu i faxama.»

²⁵ Solu xa di Mefiboseti fan naxa siga mangex ralande. Kabi mangex Dawuda keli loxo Darisalamu, a mu a sanyie maxa, a mu a xa dugie xa, a mu a dex xabe yailan. A nu mamex tife nex mangex xa gbilen bonesa kui.

²⁶ A to fa mangex ralande Darisalamu, mangex naxa a maxarin, «Mefiboseti, n to keli Darisalamu, munfe ra i mu bira n foxo ra nu?»

²⁷ A naxa a yaabi, «N ma mangex, n tan mu a ra. Na loxo n ma konyi nan n madaxu. N a fala nex a be a xa n baki n ma sofale fari sigafe ra mangex foxo ra. N nu a rabama na ki nex, barima n sanyie mu fan.

²⁸ Kono n ma konyi naxa siga n xun mafalade i xon. Yakosi, i tan naxan luxi alo Alatala xa maleke, i sagoe xa raba.

²⁹ A seriyex ki ma a nu lanma i xa n baba bonsoxe birin faxes e xa fe kobi xa fe ra i tan mabiri, kono i bara tin n xa lu i xa denbaya ya ma, won birin

xa won dεge yire keren. Na kui n mu noma i maxandide fefe ra fa.»

³⁰ Mange naxa a fala a be, «I naxa woyenyi yo sa na fari. N bara nate tongo Siba xa boxie xa itaxun.»

³¹ Mefiboseti naxa a yaabi, «N tan be a noma a birin tongode. N jlexinxi barima i tan mange bara so to i kendexi ra.»

³² Barasilayi Galadika nu bara mange mati han Yuruden xure keli Rogelimi. E to xure igiri, a naxa a pungu mange ma.

³³ Barasilayi xa simaya nu bara je tongo solomasaxan li. A nu bara menni mange ma a to siga Maxanayimi kelifa Darisalamu. Kuntigi belebele nan nu a ra.

³⁴ Mange naxa a fala Barasilayi be, «I xa lu n fe ma Darisalamu. N nan joxo sama ne i xon ma a fanyi ra.»

³⁵ Barasilayi naxa mange yaabi, «A lanma n xa te Darisalamu? Ne yeri luxi n ma simaya ra fa?

³⁶ N bara je tongo solomasaxan soto, n bara tagan sonon. Hali donse nun minse fanyi, n de mu noma na kolonde. N tuli mu noma sigi xui mede. A mu lanma n xa findi kote tun na n ma mange be.

³⁷ N man i matima ne dondoronti, konon i wama yi hერი mooli fife n ma munfe ra?

³⁸ Yandi, i xa dije n tan i xa konyi xa gbilen n baride, n xa sa faxa menni, n nga nun n baba xa gaburi na dennaxe. Konon i naxan nabama n be, i xa Kimehami xanin i xun ma, i xa a mali alo i wama a xon ma ki naxe.»

³⁹ Mange naxa a fala, «Awa, n xa Kimehami xanin n xun ma, n xa i waxonfe birin naba a be.»

⁴⁰ Nama birin to Yuruden xure giri, mange naxa Barasilayi sunbu, a duba a be. Na temui Barasilayi naxa gbilen a xonyi,

⁴¹ mange naxa siga Giligali, a nun Kimehami.

Yuda pama nun Isirayila pama seeti keren nan mange mali Yuruden giride.

⁴² Konɔ Isirayila xemee naxa e mawa mange xon, a falafe ra, «Muxu ngaxakerenyi Yudayakae i baxi muxu yi ra munfe ra? E tan i xa pama matixi munfe ra kelife ra Yuruden xure han i xonyi?»

⁴³ Yudaya xemee naxa Isirayilakae yaabi, e naxe, «Mange kelixi muxu bonsoe ne. A mu lanma wo xa xonɔ na fe ma. Muxu bara mange makula donse ra? A bara muxu buɔa?»

⁴⁴ Isirayilakae naxa a fala e be, «Muxu to findixi bonsoe fu ra, muxu tide gbo wo be mange mabiri, a gbengbenyi yi mange Dawuda. Wo wama muxu xurunfe munfe ra? Muxu tan xa singe mu mange gbilenfe fala?» Konɔ Yudayakae naxa xoxoxo dangi Isirayilakae ra.

20

Seeba mange Dawuda matandife

¹ Mixi seriyetare nde nu na, naxan nu xili Seeba, Bikiri xa di, fatanfe Bunyamin bonsoe ra. Seeba naxa feru fe Isirayila pama ma, a a fala e be,

«Won mu birama Dawuda foxo ra.
Won nun Yisayi xa di mu na ke keren.

Isirayila nama xa gbilen e xonyi!»

² Isirayila xeme birin naxa keli Dawuda xun ma, e bira Bikiri xa di Seeba foxo ra. Yudaya xeme tan naxa lu e xa mange seti ma, e sa a mati kelifa Yuruden xure ma, han Darisalamu.

³ Mange Dawuda to so a xonyi Darisalamu, a naxa a xa konyi gine fu tongo, a nu bara naxee lu a xa banxi kantade, a e yigiya banxi makantaxi nde kui. A naxa a pengi sa e xon ma, konon a nun e tan mu kafu sonon. E naxa lu na banxi kui e kaane ki ma han e faza.

⁴ Mange naxa a fala Amasa be, «Siga, sa Yudaya soorie malan beenun xi saxan wo xa be li.»

⁵ Amasa naxa siga na rabade, konon a naxa dugundi.

⁶ Na xi saxan to dangi, Dawuda naxa a fala Abisayi be, «Yakosi Bikiri xa di Seeba fama won torode dangife Abisalomi ra. I xa n ma soorie tongo, wo xa siga a fende, alako a naxa a nonun taa makantaxi nde kui, a fa loe won ma.»

⁷ Yowaba xa mixie fan naxa bira Abisayi foxo ra, a nun Keretikae nun Peletakae. E birin naxa mini Darisalamu ra, sigafe Bikiri xa di Seeba fende.

⁸ E to fanye xungbe yire li Gabayon, Amasa naxa mini e ya ra. Yowaba nu bara a xa fine tee xiri a xa geresose donma tagi. A to nu makorefe Amasa ra, a xa fine naxa mini a tee kui a bira.

⁹ Yowaba naxa Amasa xeebu, «A rabaxi di ngaxakerenyi?» A naxa a dexabe suxu a yire fanyi belexe ra xeebui kui.

¹⁰ Amasa mu a ᵓᵓᵓᵓ sa fine xᵓn ma naxan nu na Yowaba kᵓᵓᵓᵓ beᵓeᵓe i. Yowaba naxa Amasa furi sᵓᵓᵓᵓ, a a furingee ramini keᵓeᵓe ma, a naxa faxa keren na.

Na temui Yowaba nun a xunya Abisayi naxa siga Bikiri xa di Seeba fende.

¹¹ Yowaba xa mixi nde naxa ti Amasa fure fe ma, a a fala a xui itexi ra ᵓama be, «Naxan na Yowaba nun Dawuda be, wo xa bira Yowaba fᵓᵓᵓᵓ ra.»

¹² Amasa to nu saxi a wuli xᵓᵓra kira tagi, ᵓama fan nu tixi naa a matode. Na kui Yowaba xa na mixi naxa Amasa fure bendun seᵓeᵓe xᵓᵓra, a dugi nde felen a ma, alako ᵓama naxa ti naa a matode.

¹³ A to a ba kira ra, ᵓama naxa bira Yowaba fᵓᵓᵓᵓ ra, sigafe Bikiri xa di Seeba fende.

¹⁴ Yowaba naxa dangi Isirayila bᵓnsᵓeᵓe birin na sigafe ra taa nde naxan xili Abeli Beti Maaka longori ra. Berimukae fan naxa bira a fᵓᵓᵓᵓ ra.

¹⁵ E birin naxa Abeli Beti Maaka rabilin, Seeba nu na na taa kui. E naxa bende malan tete kanke, alako e xa a rabira, e xa so taa kui.

¹⁶ Na kui gine xaxilima nde naxa a fala a xui itexi ra kelife tete kui, a naxe, «Wo wo tuli mati! Wo Yowaba xili n be a xa fa be, muxu xa wᵓyeᵓ.»

¹⁷ Yowaba to a makᵓeᵓ, na gine naxa a maxᵓrin, «Yowaba nan i ra?» A naxa a yaabi, «Iyo.» A naxa a fala a be, «I tuli mati n tan i xa konyi gine xui ra.» A naxe, «Awa.»

¹⁸ A naxa a fala, «Birin a kolon kabi temui xᵓnkuye, yi Abeli taa findixi xaxilima yire nan na. Mixie fama be ne temui birin marasi fende.

19 Isirayila xa taa nde nan Abeli ra naxan bɔɔɛsa kolon dangi a birin na. Munfe ra i wama taa kanafe naxan findixi Alatala gbe ra?»

20 Yowaba naxa a yaabi, «Ala xa n natanga na ma. N mu wama Abeli Beti Maaka kanafe.

21 Muxu faxi Efiramika nde nan fɔxɔ ra, Bikiri xa di Seeba. A bara mange Dawuda matandi. Xa wo a so muxu yi, muxu kelima nɛ be keren na.» Gine naxa a yaabi, «Muxu a xunyi nan wolima wo ma tete fari ma.»

22 Na gine naxa wɔyɛn a xa mixie ra xaxili-maya ra. E naxa Bikiri xa di Seeba xunyi bolon a de i, e a woli tete fari ma, Yowaba nun a xa mixie ma. Yowaba to na to, a naxa feri fe, a xa mixie birin naxa gbilen e xɔnyi. Yowaba naxa siga mange yire Darisalamu.

23 Yowaba nan nu na Isirayila sɔorie xa mange ra. Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xunyi ra.

24 Adorami nan nu na mange xa walikɛe xa yarerati ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mange xa kɛedi makantade xunyi ra.

25 Sewa nan nu a xa sebeliti ra. Sadɔki nun Abiyatari nan nu na serexedubɛe xunyi ra.

26 Ira Yayirika nan nun na Dawuda xa serexedube ra.

21

Sɔlu nun a bɔnsɔɛ

1 Dawuda xa waxati, kaame sin nɛ bɔxi ma nɛ saxan. Dawuda to Alatala maxɔrin na fe keli fe naxan ma, a naxa a yaabi, «A kelixi Sɔlu nun a bɔnsɔɛ Gabayonkae faxafe nan ma.»

² Mange naxa Gabayonkae xili, e xa de masara. Isirayilakae mu nu e tan na. Amoriakae nan nu e ra, naxee nu bara saata e nun Isirayilakae ra. Kɔnɔ Sɔlu na saate kana ne, a e gere Isirayila nun Yudaya be.

³ Dawuda naxa a fala Gabayonkae be, «N nɔma munse rabade wo be, naxan nɔma a niyade wo xa diɛ Alatala xa nama Isirayila ma?»

⁴ Gabayonkae naxa a yaabi, «Gbeti nun xɛɛma fe mu na muxu nun Sɔlu bɔnsɔɛ tagi. Muxu tan mu nɔma mixi yo faxade Isirayila bɔxi ma.» Mange naxa a fala, «Wo naxan yo fala, n na nan nabama wo be.»

⁵ E naxa a fala mange be, «Sɔlu nu wama muxu sɔntɔfe ne, muxu xa nɔn Isirayila bɔxi ma.

⁶ Na kui a bɔnsɔɛ mixi solofere xa sa muxu sagoe, e binbie xa sa Alatala ya i Ala xa Mixi Sugandixi Sɔlu xa taa kui, dennaxe xili falama Gibeya.» Mange Dawuda naxa e yaabi, «N e sama ne wo sagoe.»

⁷ Mange mu tin Sɔlu xa mamadi Mefiboseti sode e yi ra. Yonatan xa di nan nu na ra. Dawuda nu bara a kali Sɔlu xa di Yonatan be a mu fe jaaxi yo rabama a xa denbaya ra.

⁸ Mange naxa Aya xa di gine Risipa, xa di xeme firin tongo, a naxee bari Sɔlu be. Nee xili ne Aramoni nun Mefiboseti. A naxa Sɔlu xa di gine Mikali, xa di xeme suuli fan tongo, a naxee bari Barasilayi xa di Adiriyeli be, Mexolaka.

⁹ A naxa na mixie so Gabayonkae yi ra, e fa e sangbon geya fari Alatala ya i lɔxɔɛ keren kui, naxan findixi xe xabe lɔxɔɛ singe ra.

¹⁰ Aya xa di ginε Risipa naxa a xa kaape dugi itala fanye fari furee nu na dennaxe, a doxo a ma kelife xe xabe han tune bire. A mu tin xonie xa goro furee ma yanyi ra, a mu tin burun subee xa e don koε ra.

¹¹ Mixi nde naxa sa na fe fala Dawuda be. Risipa na raba Solu nan xa fe ra, barima a xa konyi ginε nan nu a ra.

¹² Na temui Dawuda naxa siga Solu nun a xa di xeme Yonatan xorie tongode Yabesi, Galadi boxi ma. Filisitakae to e faxa Gilibowa, e e furee gbaku Beti San taa nan kui, Yabesikae fan nu bara sa e furee tongo, e e xanin Yabesi.

¹³ Na ki, Dawuda naxa Solu, a xa di, nun na mixi solofere xorie tongo, a e xanin.

¹⁴ A naxa yaamari fi, a Solu nun a xa di Yonatan xorie xa ragata Sela, Bunyamin bonsoe xa boxi ma, Solu baba Kisu xa gaburi yire. E to ge mange waxonfe rabade, Ala naxa hinne e xa boxi ra.

¹⁵ Gere man naxa bira a i Isirayila nun Filisita tagi. Dawuda nun a xa soorie naxa siga Filisitakae gere. Dawuda nu bara tagan folo na temui.

¹⁶ Yisibi Benobi, naxan fatan Rafa bonsoe ra, nu a falama a a wama Dawuda faxafe. Tanbe kuye nu na a yi ra naxan binye nu dangi kilo saxan na. Santidegema fan nu xirixi a tagi.

¹⁷ A nu na Dawuda gerefe temui naxe, Seruya xa di Abisayi naxa fa Dawuda malide, a na Filisitaka faxa. Na kui, Dawuda xa mixie naxa a rakali a a yete mu minima gere sode sonon, alako mange fanyi naxa ba Isirayila xun.

¹⁸ Na gere to ba a ra, gere gbete man naxa bira a i Gobo, Filisitakae nun Isirayilakae tagi.

Sibekayi, Husatika naxa Safa faxa, Rafa bõnsõe nde.

¹⁹ Tẽmui gbete, gere naxa bira a i Gobo man, Filisitakae nun Isirayilakae tagi. Na gere kui, Yare, Oregimu xa di Elexanan Beteleemuka naxa Goliyati Gatika faxa, naxan xa tanbe nu xungbo alo dugi sõxo wuri.

²⁰ Gere gbete man naxa bira a i Gati. Rafa bõnsõe senbema nde nu na, belexe sole senni senni nan nu na a belexe firinyi ma, san sole senni senni a sanyi firinyi fan ma, a birin nalanxi sole mõxõnen nun naani.

²¹ A to Isirayila konbi, Dawuda taara Simeya xa di Yonatan naxa a faxa.

²² Na Gatika naani birin kelixi Rafa bõnsõe ne. Dawuda nun a xa sõorie nan nee birin faxa.

22

Dawuda xa beeti (Yabura Dawuda 18:1-50)

¹ Alatala to Dawuda ratanga Solu nun a yaxuie ma, Dawuda naxa yi beeti ba Alatala be.

² A naxe,
«Alatala nan n ma fanye ra,
Alatala nan n ma yire makantaxi ra,
Alatala nan n nakisima ra.

³ N Marigi Ala luxi alo gemẽ yire
n lingira sotõma dennaxe.
A luxi alo wure lefa n be,
alo senbema naxan n nakisima,
alo taa makantaxi n sabatima dennaxe.
I tan, n nakisima, i n natangama n yaxuie ma.

⁴ Ala tantu!

N to i xili,
 i bara n natanga n yaxuie ma.
⁵ Faxε nu bara wa nɔfe n na,
 alɔ mɔrɔnyie naxee dusuma mixi xun na.
 N nu bara kɔntɔfili gbaloe ra,
⁶ faxε luuti nu bara n xiri,
 faxε yeε nu bara itala n ya ra.

⁷ N ma tɔɔre kui, n bara Alatala xili,
 n bara n Marigi Ala maxandi.
 A bara n xui mε a xa hɔrɔmɔlingira kui,
 n wa xui bara a tuli li.
⁸ Awa, koore nun bɔxi naxa imaxa,
 e sɛrɛn Ala xa xɔnε ya i.
⁹ Tuuri nu minima a ɲɔε i,
 tε nu minima a dε i,
 tε wole nu kasanma.
¹⁰ A naxa koore walaxε ɲɛnken,
 a goro nuxui binye fari.
¹¹ A naxa ti malekε fari,
 a a ɲɛrε koore ma foye fari.
¹² Nuxui ifɔɔrɔxie nu na a rabilinyi,
 e rafexi ye ra.
¹³ Tε wolee nu minima a xa yanbε ya ra.
¹⁴ Alatala xui nu luxi alɔ se sarinyi.
 Koore Mange naxa a xui ramini.
¹⁵ A naxa seyamakonyie woli alɔ xalie,
 e xa n yaxuie keri.
¹⁶ Baa bunyi naxa maba,
 bɔxi xɔri naxa makenɛn,
 Alatala ɲɔε foye to mini.
¹⁷ A naxa a bεlεxε itala keli koore ma,
 a n suxu, a n namini baa ye xɔra.

18 A naxa n natanga n yaxui senbemaē ma,
n xɔnnante naxee senbε gbo n bε.

19 E nu n gerema n xunsin lɔxɔεε kui,
kɔnɔ Alatala nu findixi n malima nan na.

20 A naxa n namini,
a naxa n nakisi a xa xanunteya xa fe ra.

21 Alatala n suxu n ma tinxinyi nan ma,
a n ma seniyenyi sare ragbilen n ma,

22 barima n nu jεrεma Alatala xa kira nan xɔn,
n mu n baxi n Marigi Ala xa kira ma alɔ mixi
jaaxie.

23 N birama a xa yaamarie fɔxɔ ra,
n mu gbilenma a xa seriye fɔxɔ ra.

24 N tinxin nε a bε,
n fe kobi birin lu na.

25 Na kui Alatala naxa n ma tinxinyi
nun n ma seniyenyi sare ragbilen n ma.

26 Mixi naxan tima i sεeti ma,
i fan tima na kanyi nan sεeti ma.
Mixi naxan mu findi filankafui ra i mabiri,
i fan mu i xa laayidi kanama na kanyi bε.

27 Mixi naxan seniyen i ya xɔri,
i fan i xa seniyenyi masenma na kanyi bε.
Mixi naxan fe kanama,
i fan fata na sare ragbilende a ma.

28 I mixi magoroxie itema nε,
i yεtε igboee magoroma nε.

29 I tan Alatala nan na n ma naiyalanyi ra.
Alatala nan dimi iyalanma n bε.

30 Xa i na n fɔxɔ ra,
n mu gaaxuma sɔɔri gali ya ra.

Xa n Marigi Ala na n fɔxɔ ra,
n suusama nɛ gere ra.

³¹ Ala xa kira kamalixi.
Ala xa masenyi seniyenxi.

A findixi makantɛ nan na mixi bɛ,
naxan a yetɛ taxu a ra.

³² Nde na Ala ra xa Alatala mu a ra?
Nde na ibunadama xa fanye ra xa muxu Marigi
Ala mu a ra?

³³ Ala nan na n ma yire makantaxi ra,
naxan kira fanyi yailanma n bɛ.

³⁴ A n malima n ma jɛrɛ kui,
alɔ a xeli malima ki naxɛ a xa jɛrɛ kui geyae fari.

³⁵ A n malima n ma gere kui,
alɔ sɛnbɛma naxan xali wure gbeeli daaxi ita-
lama.

³⁶ I findixi n ma kantama nan na,
i n xun nakelima.

³⁷ I n najɛrɛma a fanyi ra,
n ma kira mu findima tɔɔrɛ ra n bɛ.

³⁸ N na n yaxuie kerima, n e sɔntɔma.
N mu gbilenma e fɔxɔ ra fo n e birin faxa.

³⁹ N e faxama nɛ, n e bɔnbɔma nɛ.
E mu kelima sɔnɔn, e luma n bun ma abadan.

⁴⁰ I sɛnbɛ fima n ma gere kui,
i n yaxuie ragoroma n bun ma.

⁴¹ I n yaxuie kerima n ya ra,
i n xɔnnantee ralɔɛma nɛ.

⁴² E e ya ragema nɛ, kɔnɔ e rakisima mu na!
E Alatala xilima nɛ, kɔnɔ a mu e yaabima!

⁴³ N e luntunma nɛ e findi xube ra,
n e iboronma nɛ alɔ boora.

44 I bara n natanga n ma jama xa joxonsosoe
ma,

i bara n findi jamanee xa mange ra,
i bara sie lu n sagoe n mu naxee kolon.

45 Si gbetee n matoxoma,
e n ma yaamari birin suxuma.

46 Si gbetee mu suusama sonon,
e minima e xa yire makantaxie kui gaaxui ra.

47 Kisi na Alatala be,
tantui na a be naxan luxi alo fanye n be,
a xili xa matoxo.

48 Tantui na Ala be,
naxan n gbe joxoma,
naxan sie luma n sagoe,

49 naxan n bama n yaxuie yi ra,
naxan n natema yaxuie xun ma,
naxan n bama mixi jaaxi belexe i.

50 Na nan a ra, n i matoxoma sie tagi, Alatala!
N beeti bama i xili ra.

51 A bara a xa mange sugandixi rakisi,
a mu gbilen na mange foxo ra,
naxan findixi Dawuda nun a bonsoe ra abadan.»

23

Dawuda xa masenyi donxoe

¹ Dawuda xa masenyi donxoe nan ya:

Yisayi xa di Dawuda xa masenyi nan ya,
kuntigi xungbe,
Yaxuba Marigi Ala naxan sugandixi mange ra,
beetiba naxan maniyee mu na Isirayila boxi ma.

² «Alatala Xaxili bara so n de i,
a xa masenyi nan ya.

³ Isirayila Marigi Ala bara woyen,
Isirayila xa fanye bara a fala n be,
«Naxan na mangeya xaninfe tinxinyi ra,
naxan na mangeya xaninfe Ala xa yaragaaxui
kui,

⁴ na kanyi luxi ne alo gesege,
soge te temui nuxui yo mu a ya ma.
A luxi alo yanbe nun tune naxan sansi raminima
boxi ma.

⁵ N ma denbaya na na ki ne Ala be,
barima muxu xa saate mu kanama abadan,
a mabanbanxi a fanyi ra.
A fama n ma kisi rakamalide,
a hinnema n na fe fanyi birin na.»

⁶ «Kono mixi seriyetare luxi ne
alo sansi tunbe daaxi naxan xun nakanama,
naxan mu matongoma belexe ra,
⁷ naxan xabama degema nun kerira,
naxan ganma te ra a bulaxi dennaxe.»

Dawuda xa senbema
(Yudaya Mangese I 11:10-47)

⁸ Dawuda xa soorie xunyie nan ya: Xakimoni
xa di Yasobeyami, naxan findi e xunyi ra. A tan
naxan man nu xili Adino Esinika, nan mixi keme
solomasaxan faxa tanbe ra gere keren kui.

⁹ A firin nde findi Dodayi xa di Eleyasari nan
na, Axowaka. A nu na Dawuda xa senbema
saxanyie ya ma, naxee Dawuda mali Filisitakae
gerede, Isirayilakae to e gi e ma e siga geya fari.

¹⁰ A tan nan Filisitakae gere, han a βελεξε kankan a xa santideγμα ma. Alatala naxa xun nakeli fanyi fi e ma na λοχοε. Nama mu gbilen Eleyasari yire fo gere to πον. E naxa mixi faxaxie harige tongo.

¹¹ A saxan nde findi Age xa di Sanma nan na, Hararaka. Filisitakae nu e malanxi Lexi temui naxe. Boxi nde nu na menni, toge nu sixi naxan ma. Isirayilakae nu bara e gi Filisitakae ma,

¹² κονο Sanma naxa ti na toge xe tagi Filisitakae gerede. Alatala naxa xunnakeli fanyi fi e ma na λοχοε.

¹³ Yarerati saxan, Dawuda xa yarerati tongo saxanyie ya ma, naxa siga Dawuda yire Adulama fonme ra. Filisitakae nu tixi Refa gulunba kui.

¹⁴ Na waxati Dawuda nu na a xa yire makan-taxi kui, Filisitakae fan nu na Βεθελεμου.

¹⁵ Dawuda naxa a sago nde fala, «A xoli n ma n xa Βεθελεμου κολonyi ye min.»

¹⁶ Na soori yarerati saxanyie naxa Filisita naaninyi igiri, e sa ye ba κολonyi ra naxan na Βεθελεμου naade ra. E to fa na ra Dawuda be, a naxa tondi na minde. A naxa a ifili boxi ma serexe ra Alatala be.

¹⁷ A naxa a fala, «Ala xa n natanga na ma. N mu noma yi ye minde, n ma xemxe naxan sotoxi n be e nii sare ra. Na luma alo e nii tide mu gbo n be.» Na kui a naxa tondi ye minde a xa senbema saxanyie naxan soto a be.

¹⁸ Yowaba ngaxakerenyi Abisayi nan nu findixi na senbema saxanyie xunyi ra. A nu bara xemxe keme saxan faxa a xa tanbe ra. A xili nu gbo alo na xemxe saxanyie.

¹⁹ A naxa binye soto dangi e tan na, kono a mu nu na e ya ma hali a to nu findixi e xa mange ra.

²⁰ Yehoyada xa di Benaya Kabaseeli findi senbema nde xa di nan na. A nu bara fe xungbe gbegebe raba, alo Ariyeli Mowabaka firinyie faxafe. A man naxa yete nde faxes kolonyi kui balabalanyi temui.

²¹ Λοχοε nde a naxa Misiraka gbangbalanyi nde faxes. Tanbe belebele nu na Misiraka yi ra. Benaya naxa na ba a yi ra wuri di ra, a a faxes a yete xa tanbe ra.

²² Yehoyada xa di Benaya xa fe xungbe nan na ki. A xili gbo na senbema saxanyi ya ma.

²³ A naxa binye soto dangi na xeme tongo saxan na, kono a senbe mu gbo na senbema saxanyi be. Dawuda xa gundo sori nan nu a ra.

²⁴ Senbema gbetee nan ya:

Yowaba xunya Asaheli,

naxan nu na na mixi tongo saxanyie ya ma,

Dodo xa di Elexanan Betelemuka,

²⁵ Samoti Harorika, Erika Xarodika,

²⁶ Xeleesi Pelonka, Ikesi xa di Ira Tekowaka,

²⁷ Abiyeleri Anatotika, Mebunnayi Husatika,

²⁸ Salamon Ahoxika, Maharayi Netofaka,

²⁹ Baanna xa di Xeleda Netofaka, Ribayi xa di Itayi,

naxan keli Gibiya Bunyamin bonsoe xa boxi ma,

³⁰ Benaya Piratonka, Xurayi Gaasika,

³¹ Abiyeli Arabaka, Asamafeti Baxurimika,

³² Eliyaba Saalabonka, Hasemi xa di, Yonatan,

³³ Saama Hararaka, Sakara xa di Axiyama Hararaka,

34 Maakaka xa di Axasabayi xa di Elifeleti,
 Axitofeli Gilonka xa di Eliyami,
 35 Xesero Karemeleka, Paarayi Aribika,
 36 Natan ngaxakerenyi Yigali Sobaka, Bani
 Gadika,
 37 Seleki Amonika, Seruya xa di Naxarayi
 Berotika,
 naxan nu Yowaba xa geresosee xaninma,
 38 Ira nun Garebe Yatirikae,
 a nun
 39 Uriya Xitika.
 E birin nalanxi, mixi tongo saxan nun solofere.

24

Isirayila jama kontife *(Yudaya Mang'e I 21:1-26)*

1 Na temui Alatala naxa xonɔ Isirayila ma a
 sanya firin nde. A naxa mapɔxunyi nde raso
 Dawuda bɔɔe e xili ma, a a fala a be, «Siga
 Isirayila nun Yudaya mixie konti.»

2 Na kui mang'e Dawuda naxa a fala a xa
 soorie xa mang'e Yowaba be, a naxe, «Siga
 Isirayila bonsoe birin xonyi, kelifa Dana ma han
 Beriseeba. I xa na jama konti alako n xa mixi
 xasabi kolon.»

3 Yowaba naxa mang'e yaabi, «I Marigi Ala xa
 jama rawuya doxo keme i ya xori, konɔ mang'e,
 munfe ra i wama yi rabafe?»

4 Mang'e naxa a yaabi a xoroɔe ra. Yowaba
 nun soori mang'e naxa keli mang'e xun, e siga
 Isirayila jama kontide.

⁵ E naxa Yurudɛn xure igiri, e yonkin Aroweri yirefanyi ma. Na taa na gulunba nan kui Gadi, Yaasɛri biri.

⁶ E naxa siga Galadi bɔxi ma, Tatimi Xodosi, Dana Yaan, nun Sidɔn biri.

⁷ E naxa siga Tire yire makantaxi, a nun taa birin naxee nu na Hiwikae nun Kanaankae xa bɔxi ma. A raɲɔnyi, e naxa siga han Beriseeba, naxan na Yudaya bɔxi yirefanyi biri.

⁸ E to gɛ bɔxi birin isade kike solomanaani xi mɔxɔɲɛn bun ma, e naxa so Darisalamu.

⁹ Yowaba naxa ɲama xasabi dentɛgɛ mangɛ bɛ. Xɛmɛ mixi wulu kɛmɛ solomasaxan nan nu na Isirayila, naxee nu nɔma findide sɔɔrie ra. Xɛmɛ mixi wulu kɛmɛ suuli nan nu na Yudaya fan, naxee nu nɔma findide sɔɔrie ra.

¹⁰ Dawuda to gɛ ɲama kɔntide, a bɔɲɛ naxa ɲapaaxu, a fa a fala Alatala bɛ, «N to yi rabaxi, n bara yunubi belebele raba. Yakɔsi n bara i mayandi i xa diɲɛ i xa konyi xa yunubi ma. Na bara findi n ma daxuɲa ra.»

¹¹ Dawuda to keli gɛɛsɛgɛ, a lixi Alatala nu bara masenyi ti a xa namipɔnmɛ Gadi bɛ, Dawuda xa waliyu, a naxɛ,

¹² «I xa a fala Dawuda bɛ, Alatala yi nan masenxi i bɛ, <N bara fe saxan masen i bɛ, i xa keren sugandi i wama n xa naxan naba i ra.>»

¹³ Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a bɛ, «Alatala yi nan masenxi i bɛ, <I bara tin ɲaxankate mundun na: kaamɛ xa sin bɔxi ɲɛ solofere, xa na mu i yaxuie xa nɔ wo ra e xa santidegema ra kike saxan, xa na mu fure ɲaaxi xa din Isirayila ɲama ma xi saxan bun ma.

Yakosi i xa a mato n lan n xa naxan fala n xεεma be.»»

¹⁴ Dawuda naxa Gadi yaabi, «N boje bara mapaaxu a xoxoxe ra. A lan n xa n sa Alatala nan belexe i, naxan xa kinikini gbo. Na fisa adamadie belexe be.»

¹⁵ Alatala naxa fure jaaxi radin Isirayila ma, kelife geesege han a waxati naxan fala. Na kui, kelife Dana han a sa doxo Beriseeba ra, xeme wulu tongo solofere nan faxa Isirayila boxi ma.

¹⁶ Ala xa maleke to Darisalamu kana folo, Alatala naxa nimisa na toore xa fe ra. A naxa a masen maleke be naxan nu na jama ya ma, «Na lan. E lu na sinden.» Alatala xa maleke nu tixi Arawuna Yebusuka xa lonyi ma.

¹⁷ Dawuda to maleke to faxe ti ra jama tagi, a naxa a fala Alatala be, «N tan nan yunubi rabaxi, n tan nan yi fe kobi niyaxi. Yi jama munse rabaxi? N Marigi Alatala, i xa n tan nun n ma denbaya halaki, i xa i xa jama lu na.»

¹⁸ Na temui Annabi Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a be «Keli, i xa sa serexebade ti Alatala be Arawuna Yebusuka xa lonyi ma.»

¹⁹ Dawuda naxa te naa alo Gadi a fala a be Alatala xili ra ki naxe.

²⁰ Keli yire itexi nde ma, Arawuna naxa mange nun a xa mixie to fa ra a yire. A naxa keli keren na, a sa e ralan, a a felen boxi ma mange bun ma.

²¹ Arawuna naxa a maxorin, «Mange faxi munse fende a xa konyi yire?» Dawuda naxa a yaabi, «N wama yi lonyi nan sarafe i ma alako n xa serexebade ti Alatala be. Na ki fure jaaxi xa jon jama ma.»

²² Arawuna naxa Dawuda yaabi, «Mangɛ, a tongo. N marigi xa a waxɔnfe raba a ra. N bara yi ningee fan so i yi ra, e xa findi sɛrɛxɛ gan daaxi ra. Yi sarɛtie nɔma gande yege ra, yi mɛngi fan xa findi sɛrɛxɛ ra.

²³ N bara yi birin fi i ma.» Arawuna man naxa a fala mangɛ bɛ, «I Marigi Alatala xa i xa sɛrɛxɛ rasuxu.»

²⁴ Kɔnɔ mangɛ Dawuda naxa a fala Arawuna bɛ, «Ade, n wama a sarafe nɛ kɔbiri ra naxan lanma sɛriyɛ ki ma. N mu se bama sɛrɛxɛ ra Alatala bɛ, naxan mu kelima n yetɛ harige ma. N mu nɔma sɛrɛxɛ gan daaxi bade n mu naxan sare baxi.» Na kui Dawuda naxa Arawuna xa lonyi nun a xa ningee sara gbeti kilo tongo suuli ra.

²⁵ Dawuda naxa sɛrɛxɛbade ti mɛnni Alatala bɛ, a fa sɛrɛxɛ gan daaxi nun xanunteya sɛrɛxɛ ba. Alatala naxa na sɛrɛxɛe suxu Isirayila bɛ, fure jaaxi dan na ki nɛ.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2